9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2003 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 161(2846)

Ազգ

Azg
armenian daily

Հայտնաբերել է հակասանիտարական վիճակում գտնվող հանրային սննդի 200 կետ

ԵՐԵՎԱՆ, 08 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ «Սպառողների ազգային ասոցիացիան»՝ ուսումնասիրելով Երեւանի հանրային սննդի կետերը Կոմիտասի պողոտայում, «Այրարատ» կինոթատրոնի հարեւանությամբ գործող եւ Մալաթիա տոնավաճառում, հայտնաբերել է սննդի մոտ 200 կետ, որոնց մատուցած ծառայությունը հարիր չեն մայրաքաղաքին եւ համաճարակի բռնկման վտանգ են: Այս կետերում բացակայում են տարրական սանիտարական պայմանները, օրինակ, տաք ջրի առկայությունը, ախտահանիչ նյութերը, հանրությանը սպասարկողները չունեն վարակակիր կամ բացիլակիր չլինելու մասին վկայող բժշկական համապատասխան փաստաթղթեր:

Մինչդեռ, ինչպես նշեց ասոցիացիայի որակի փորձագետ աուդիտոր Ֆրունզե Հայրյանը, մարդկանց թունավորումների 70 տոկոսը բաժին է ընկնում հենց սննդային թունավորումներին:

Ֆ. Հայրյանի խոսքերով, խնդրի վրա ուշադրություն հրավիրելու համար ասոցիացիան նամակով դիմել է քաղաքապետին: Ինչպես տեղեկացանք քաղաքապետարանի առեւտրի վարչության պետ Վազգեն Ղազարյանից, առաջիկայում քաղաքապետարանում կազմակերպվելիք քննարկումների ժամանակ, ի թիվս այլ հարցերի, քաղաքապետի եւ շահագրգիռ անձանց մասնակցությամբ կմշակվեն նաեւ այս խնդրի լուծման տարբերակները:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Եվրոպայի դուռը թակելիս

Խորհրդարանական մարաթոնը մեկնարկեց

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Քաղաքական կրքերի տաք ժամինները, որ շիկացել էին ընտրությունների ընթացքում, աստիճանաբար կտեղափոխվեն Ազգային ժողով: Համենայն դեպս, այդպես է ակնկալում ժողովուրդը, որ դարձել է քաղաքական մեծ ներկայացման ունկնդիրն ու հանդիսատեսը: Ամեն ոք տարբեր օժտվածության ու դիրքի իր նախընտրած դերակատարներն ունի, որոնցով պարբերաբար հիանում ու հիասթափվում է: Համենայն դեպս, առ այսօր ոչ մի խորհրդարան բացառիկ նպատակասլացությամբ աչքի չի ընկել:

Երրորդ գումարման երկրորդ նստաշրջանը երեկ սկսեց աշխատանքը: Սեպտեմբերի 8-ից դեկտեմբերի 10-ն ընթացիկ օրակարգում ընդգրկվել են համապատասխան գլխադասային հանձնաժողովների կողմից դրական եզրակացություն ստացած շուրջ 31 օրենսդրական նախաձեռնություններ: ԱԺ որոշմամբ օրենսդրական մի շարք նախաձեռնություններ հետաձգվել են 15, 30, 60 օրով:

ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանն իր առաքելությունն սկսեց զվարճալի փոքրիկ միզանսցենի բեմադրումով, որի նպատակը, երեւի պատգամավորների առույգացումն էր: Որպեսզի Արշակ Սադոյանը կարողանա սիրտն ուզածի չափ զրուցել ռադիոլսողների հետ, հատուկ հանդիսավորությամբ նրան «նվիրաբերվեց» չորրորդ խոսափողը: Եվ մթնոլորտն իսկապես աշխուժացավ:

Տես ➧ էջ 2

Մահափորձ Ջավախքում Շեւարդնաձեի ներկայացուցչի դեմ

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. Ա-ԻՆՖՈ: Երեկ մահափորձ է կատարվել Սամցխե-Ջավախքում Վրաստանի նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Գելա Կվարցխելիանիի դեմ:

Սեպտեմբերի 5-ի երեկոյան 20:50-ի մոտ ուժեղ պայթյուն է տեղի ունեցել ներկայացուցչի աշխատակազմի շենքի մուտքի մոտ, որի հետեւանքով վիրավորվել են շենքի պահակը եւ երկու հոգի անվտանգության ծառայությունից: Առաջինը ստացել է մարմնական լուրջ վնասվածք, որի հետեւանքով կտրել են նրա ոտքը: Նախագահի ներկայացուցիչը չի վիրավորվել: Ռումբը գործել է ժամային համակարգով եւ պայթել է ներկայացուցչի շենքից դուրս գալուց երեք րոպե հետո:

Շենքի անվտանգության պատասխանատուի հայտարարության համաձայն, դա նահանգապետի դեմ ուղղված ահաբեկչական գործողություն էր: Գելա Կվարցխելիանին դեպքից մեկ ժամ անց հանդես գալով տեղական հեռուստատեսությամբ, կատարվածի համար մեղադրում է տեղի «կլանային տարրերին եւ այն պաշտոնյաներին, ովքեր կարճ ժամանակ առաջ ղեկավարել են շրջանը»: Միաժամանակ նա հայտարարել է, որ «ես չեմ ցանկանում հիմա անուններ տալ, բայց ինձ հայտնի է, թե ովքեր են այս ահաբեկչության կազմակերպիչները»:

Նա վստահեցրել է, որ իր քաղաքականությունը չի փոխվելու եւ ահաբեկչությունը իրեն չի՝ կարող վախեցնել:

Դեպքի օրը՝ ուշ գիշերը, վրացական «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերությանը տված իր հարցազրույցում Կվարցխելիանին հայտնել է, որ «այս պայթյունի հետեւում կանգնած են մի քանի քաղաքական ուժեր», կրկին չհստակեցնելով անունները:

Նույնտիպի հայտարարություն, ըստ Civil.ge էլեկտրոնային տեղեկատուի, արել է նաեւ իշխանամետ նախընտրական դաշինքի առաջնորդներից մեկը՝ Քվեմո Քարթլիի շրջանի նահանգապետ Լեւան Մամալաձեն:

Գելա Կվարցխելիանին եւս այդ նախընտրական դաշինքի ակտիվ առաջնորդներից մեկն է, եւ Սամցխե-Ջավախքում Վրաստանի նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ էր նշանակվել օգոստոսի 23-ին, Թեյմուրազ Մոսիաշվիլու փոխարեն:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Սկսվեց ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի պաշտոնական այցը Բուլղարիա

ՍՈՖԻԱ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր առավոտյան Սոֆիայի «Սուրբ Ալեքսանդր Նեւսկի» հրապարակում տեղի ունեցած պաշտոնական դիմավորման արարողությամբ սկսվեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորած պաշտոնական պատվիրակության այցը Բուլղարիայի Հանրապետություն: Հրապարակում ՀՀ նախագահին եւ նրա տիկնոջը դիմավորեց Բուլղարիայի նախագահ Գեորգի Պրվանովը՝ տիկնոջ հետ:

Երկու երկրների նախագահների առանձնազրույցը տեղի ունեցավ Բուլղարիայի նախագահի նստավայրում, որից հետո կայացավ երկկողմ հանդիպում ընդլայնված կազմով: Հայկական կողմից հանդիպմանը մասնակցեցին ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանը, առողջապահության նախարար Նորայր Դավիդյանը, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Թամար Պողոսյանը, պատվիրակության մյուս անդամները:

Բանակցություններին հաջորդեց փաստաթղթերի ստորագրումը: Նախագահներ Ռ. Քոչարյանը եւ Գ. Պրվանովը ստորագրեցին համատեղ հռչակագիր: Երկու երկրների արտգործնախարարները վավերացրին հյուպատոսական կոնվենցիա: Հայաստանի եւ Բուլղարիայի կառավարությունների միջեւ ստորագրվեցին համագործակցության համաձայնագրեր առողջապահության, կրթության եւ գիտության բնագավառներում, վավերացվեց նաեւ երկու երկրների մշակույթի նախարարությունների միջեւ 2003-2006թթ. ժամանակահատվածում

համագործակցության ծրագիրը:

Փաստաթղթերի ստորագրման արարողությունից հետո, երկու երկրների նախագահները հանդես եկան համատեղ ասուլիսով:

Իլհամ Ալիեւը Անկարայում

ԱՆԿԱՐԱ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կարճատեւ աշխատանքային այցով Անկարայում գտնվող Ադրբեջանի վարչապետ Իլհամ Ալիեւն այսօր Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի հետ քննարկել է երկու երկրների փոխհարաբերությունների կացությունն ու զարգացման հեռանկարները: Թուրքիայի ղեկավարի հետ կայացած բանակցություններին մասնակցել են նաեւ Ադրբեջանի փոխվարչապետ Աբիդ Շարաֆովը, տնտեսական զարգացման նախարար Ֆարհադ Ալիեւը եւ Ադրբեջանի պետնավթընկերության նախագահ Նաթիկ Ալիեւը: Հանդիպումն ընթացել է դռնփակ:

Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել են ադրբեջանական պատվիրակությանը մոտ կանգնած աղբյուրներ, կողմերը քննարկել են, մասնավորապես, Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան ուղեգծով էներգետիկական միջանցքի, ինչպես նաեւ Բաքու-Էրզրում գազամուղի կառուցման նախագծի իրացման հարցերը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուս համանախագահը Արցախում

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 8-ին Արցախ կժամանի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուսաստանյան համանախագահ Յուրի Մերզլյակովը: Ինչպես «Նոյյան տապան»-ի թղթակիցը տեղեկացավ ԼՂՀ ԱԳՆ տեղեկատվական-վերլուծական վարչությունից, սեպտեմբերի 9-ին համանախագահը Ստեփանակերտում հանդիպումներ կունենա հանրապետության նախագահ Արկադի Ղուկասյանի, արտգործնախարար Աշոտ Ղուլյանի եւ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանի հետ:

Հայ-ռուսական զորավարժություններ Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 8-12-ը Հայաստանում կանցկացվեն հայ-ռուսական համատեղ խմբավորման զորավարժությունները: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարության տեղեկատվության եւ քարոզչության վարչությունից, մարշալ Բաղրամյանի անվան զորավարժարանում անցկացվող զորավարժություններին մասնակցում է հետեւակը՝ հրետանու եւ օդադեսանտային զորքերի օժանդակությամբ: Հայկական կողմից զորավարժությունները ղեկավարում է պաշտպանության փոխնախարար, գեներալ-մայոր Միխայել Գրիգորյանը, ռուսական կողմից՝ գեներալ-մայոր Օլեգ Լյոզկինը:

ՏԵՂԱԿԱՆ

«Մասիս Տոբակոն» երեկ, այսօր եւ վաղը

Նոր խոսք, նոր որակ հայկական ծխախոտագործության մեջ

Պայծառ ապագայի խոստումների, ամպագոռգոռ հայտարարությունների պակաս վերջին 15 տարիների ընթացքում մեր երկրում չի զգացվել: Այն, ինչի խրոնիկական պակաս կա, գործն է: Ուրախությամբ պիտի ասեմ, որ մեր երկրում, քիչ, բայց գործ անող էլ կա: Կա մարդկանց մի խումբ, որ առանց աղմուկ-աղաղակի աշխատում է, բարիքներ է ստեղծում իր եւ ուրիշների համար: Նրանք մեկ անգամ եւս հաստատում են ժողովրդական այն խոսքի իմաստը, թե լիքը տակառը դատարկ ձայն երբեք չի հանում:

Կարծում եմ, որ այսօր անելիքները հասկապես շատ են գյուղում, մենք բոլորս դեմքով պետք է շրջվենք դեպի գյուղ, փորձելով փոքր ինչ

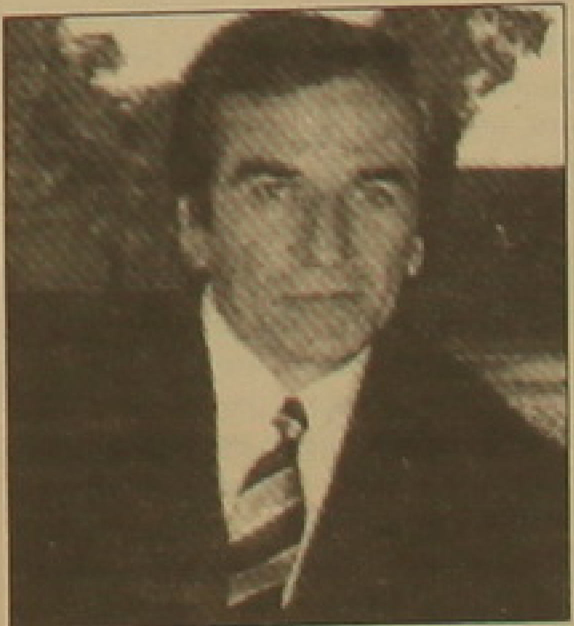

«Մասիս Տոբակոյի» գործադիր տնօրեն Սերգեյ Մանվելյան

թեթեւացնել գյուղացու ծանր հոգսը: «Մասիս Տոբակո»-ն այն եզակի արտադրություններից էր, որը կարողացավ իր հետեւից տանել եւ զարգացնել գյուղատնտեսության կարեւորագույն ճյուղերից մեկը՝ ծխախոտագործությունը: Հրանտ Վարդանյանը ղեկավարելով «Գրանդ Տոբակո»-ն, հետագայում նաեւ «Մասիս Տոբակո»-ն, իր անսպառ եռանդը հաղորդելով իր թիմակիցներին, կարողացավ մեծ հաջողությունների հասնել այս ոլորտում:

Բնականաբար շատ դժվար էր վերականգնել բազմիցս խաբված գյուղացիների հավատը, որոնք մեկ անգամ չէ, որ վնասվել էին համագործակցելով Սեւանի ֆերմենտացիոն եւ «Հայծխախոտ» գործարանների հետ:

Տես ➧ էջ 3

Եվրոպայի դուռը թակելիս

Սկիզբը էջ 1

Խորհրդարանի առաջին եռօրյայի առաջին քննարկման առարկա դարձավ եվրոպական կառույցներին ինտեգրման հարցերով ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողով ստեղծելու հարցը: Այսպիսով, մեր օրենսդիրներն իրենց աշխատանքի հենց սկզբում փորձում են Եվրոպայի հետ «ներդաշնակելու» ճանապարհի բոլոր խութերը վերացնել: Թեեւ Եվրոպայի հետ ինտեգրման կառույցի ստեղծումը հիմա չէ, որ պետք էր նախաձեռնել: Նոր կառույցի խնդիրը պիտի դառնա միջազգային պարտավորություններին ու պայմանագրերին մեր օրենսդրության համապատասխանության ճշգրտումները: Սահմանադրական դատարանի համապատասխան կենտրոնի, ԵՊՀ մասնագետների հետազոտությունները պարզել են, որ շուրջ 300 օրենքներ 1000-ից ավելի ենթաօրենսդրական ակտեր հակասում են միջազգային պարտավորություններին: Իսկ շատ անգամ ասվում է, որ միջազգային պայմանագիրն իր կարգավիճակով ներքին օրենքից բարձր է: Նոր կառույցի առաքելությունը լինելու է նաեւ գործող օրենքների իրականացման, օրինախախտումների մեխանիզմների ճշտումները:

Պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովի փոխնախագահ Հովհաննես Մարգարյանն առաջարկեց այս առթիվ ստեղծել ոչ թե ԱԺ առանձին հանձնաժողով, այլ 7-8 հոգուց բաղկացած առանձին ենթահանձնաժողով՝ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում, որը պիտի զբաղվի նաեւ ընդհանրապես արտաքին աշխարհի հետ կապված հարցերով: Պատգամավորների մեծ մասը, սակայն, իրավացիորեն կողմ էր առանձին հանձնաժողովի կազմավորմանը, որը ոչ թե սահմանափակ ժամկետում (ասենք, 2 կամ 3 տարի), այլ մշտապես գործող կառույց կլինի:

Եվրոպացի դառնալու գործընթացը, եթե իսկապես սկսել ենք, 2-3 տարում չի ավարտվելու, եւ այս հանձնաժողովը միշտ էլ աշխատանք ունենալու է: Փորձագետներ պիտի լինեն, ովքեր կարողանան առավելագույնս օգտվել եվրոպական կառույցներից, նրանց փորձառությունն օգտագործել նույնիսկ ներքին խնդիրները լուծելու համար:

Նոյեմբերի 25-ին Եվրախորհրդարանում քննարկվելու է հայկական պատվիրակության լիազորությունների ընդհատման կամ շարունակելու հարցը: Հմայակ Հովհաննիսյանի կարծիքով, պետք է սպասել խնդրի պարզաբանմանը, հետո նոր այդպիսի հանձնաժողով ստեղծել: Իր եզրափակիչ ելույթում ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը, սակայն, պնդեց. հանձնաժողովը պետք է հիմնել, պետք է հստակեցնել մեր երկրի անցնելիք ճանապարհը: Մի խոսքով, հայդա՜ դեպի Եվրոպա, ուզում են նրանք, թե չեն ուզում:

Երրորդ գումարման երկրորդ նստաշրջանի հնաբնակ ու նորելուկ երեսփոխաններն անհամեմատ ակտիվացան մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների եվրոպական համաձայնագրի հանրահայտ 6-րդ արձանագրության վավերացման վերաբերյալ քննարկումների ժամանակ:

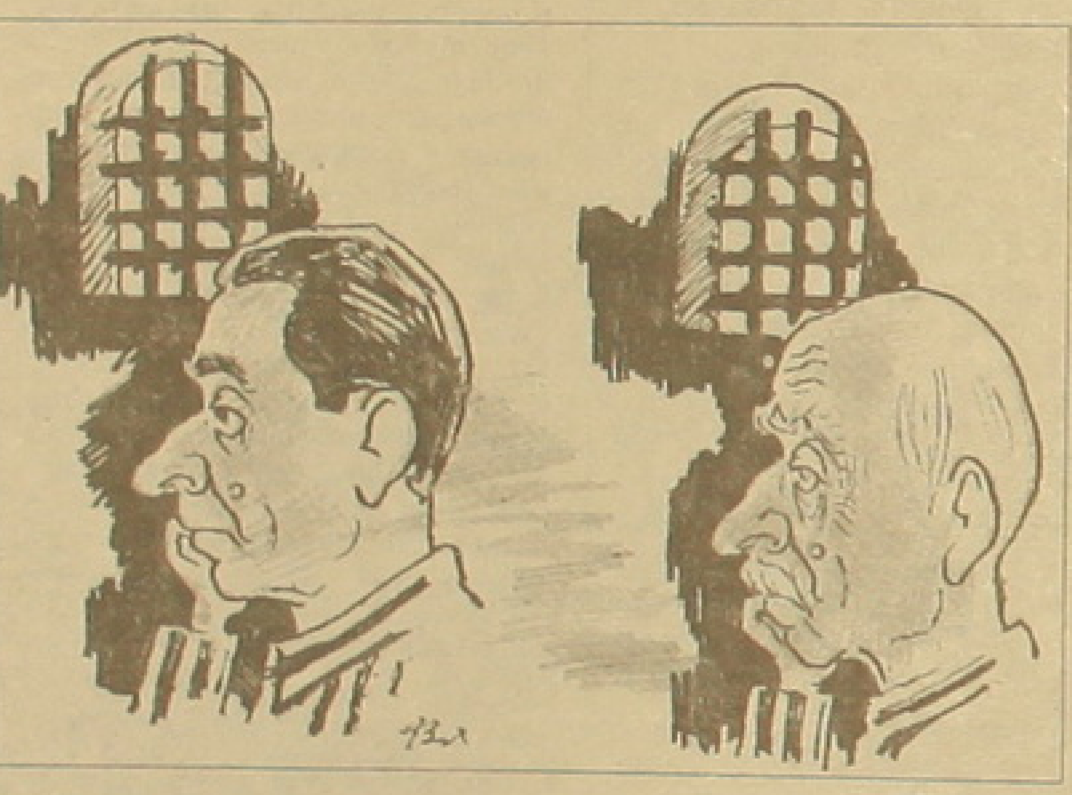

1991 թ. առ այսօր Հայաստանում մահապատիժներն ի կատար չեն ածվում: Մահապատիժն արյան վրեժի վենդետայի հաստատման թեորեմն է պետության ու հասարակության կողմից, եւ ըստ ընդունված ընկալումների, բնորոշ է ասիական ու թերզարգացած երկրներին: Կլանային կառույցներով հարուստ, կլիկային հոգեբանությամբ հատկանշվող մեր հասարակության վերնաշերտը, որի պատկառելի հատվածն այսօր խորհրդարանում է, պիտի որ կողմ լինի մահապատժի վերացմանը: Սակայն, խնդիրն այսօր քննարկվում է բացառապես պետական շահի տեսանկյունից: Մահապատժի վերացմանն ընդդիմացող «Արդարություն» դաշինքի ներկայացուցիչներին այդպես էլ բացատրեց պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆիկ Պետրոսյանը՝ 7-8-10 անգամ կրկնելով նույն դարձվածը. դրական եզրակացություն պիտի տանք, որովհետեւ այդ են պահանջում երկրի շահերը: Ըստ Ռ. Պետրոսյանի, Եվրոպան վերջնագիր է ներկայացրել, որ եթե չվավերացնենք արձանագրությունը, դուրս ենք մնալու մեր ընտանիքից: Համենայն դեպս, խոսքի մեջ նա հիշատակեց նաեւ, որ շատ երկրներ, ինչպես Թուրքիան (որի կապույտ երազը եվրամիություն մտնելն է), Ռուսաստանը, վճռականորեն դեմ են մահապատժի վերացմանը, իսկ եվրոպական որոշ երկրներ վերապահումով են ընդունել արձանագրությունը: Ուրեմն ինչո՞ւ են մեզ հետ վերջնագրով խոսում:

Եվրոպայի չարաբաստիկ այս պահանջը Սերգեյ Իսրայելյանն այսպես մեկնաբանեց իր ծայր զգացմունքային ելույթում. «մեզ պարտադրում են, որովհետեւ ստրուկի ու լակեյի հոգեբանություն ունենք: Բայց ինչքան ստրուկ լինենք, այնքան գլուխներիս նստելու են: Եվրոպայի օրենքները կուշտ երկրի օրենքներ են մեր իրականության անհամապատասխան: Ուրեմն նրանց հերն էլ անիծած: Հայկական քյաբաբը ֆրանսիական ժյուլիենով չի կարելի փոխել»:

Մահապատժի վերացումը հավակնում է դառնալ ստորջրյա այն խութը, որը տեսանելի ու քողարկված ալեբախումներ է հասունացնելու: Հոկտեմբերի 27-ի ուրվականանման տեսիլը վերահսկում է խնդրի լուծումը, եւ այն խաղաղ ընթացք ու ավարտ չի ունենալու: Իսկ ընդհանրապես, անկախ խորհրդարանում տիրող հակասական մթնոլորտից, եւ ԱԺ-ն, եւ մեր հասարակությունը հայտնվել են պարադոքսալ իրավիճակում: Եվրոպայի դուռը թակելով եւ փորձելով ներս խցկվել, պնդերես հյուրի նման մենք մեր պահանջներն ենք առաջադրում տանտիրոջը: Այս իրավիճակը նախապես պետք է կանխատեսել:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՀՌԱՀ-ը հինգ կապուղիների համար մրցույթ է հայտարարում

Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի երեկվա նիստի օրակարգում մեկ հարց էր. ՀՌԱՀ-ը մարզային չորս կապուղիների համար հեռուստահաղորդումների հեռարձակման լիցենզավորման մրցույթ հայտարարեց: Մրցույթ է լինելու հետեւյալ հաճախությունների համար. Հրազդանի 31-րդ, Սեւանի 21-րդ, Եղեգնաձորի 21-րդ դեցիմետրային եւ երկու մետրային կապուղիների համար՝ Վանաձորի 2-րդ եւ Նոյեմբերյանի 12-րդ: Մրցութային առաջարկների ներկայացման վերջին ժամկետը հոկտեմբերի 16-ն է: Մրցույթում լիցենզիային վճարի չափ սահմանվեց 250 հազար դրամը:

Մ. Հ.

Փակվել է Աշտարակի կամուրջը

Արդեն չորս օր փակ է Գյումրի եւ Վանաձոր տանող Աշտարակի մայրուղում կառուցվող մայր կամուրջը եւ տրանսպորտային միջոցներով երթեւեկողներն ստիպված են շրջանցել կամուրջը եւ Աշտարակ քաղաքի միջով, երկարացնելով ճանապարհը, դուրս գալ մայրուղի: Այդ անհարմար իրավիճակում հայտնվածներն ստիպված են լինում երկար սպասել, մինչեւ խցանումներից բացվեն ճանապարհները: Աշտարակի քաղաքապետին (պրն Ղազանչյան), համապատասխան աշխատակիցներին տեղում կամ կաբինետներում իմ փնտրտուքները զուր անցան: Քաղաքապետարանում այդ մասին որեւէ մեկը տեղյակ չէր ու չցանկացավ պարզաբանումներ տալ: Միայն ոստիկաններից հնարավոր եղավ կցկտուր տեղեկանալ, որ կամրջի հարեւանությամբ ընթանում են վերանորոգման աշխատանքներ՝ երկրորդ ճանապարհի կառուցման համար: Իսկ թե քանի օր կտեւի այդ անհարմար վիճակը, պարզ չէ, եւ պատասխանատուներին էլ հնարավոր չեղավ գտնել: Իսկ մի՞թե նախապես հնարավոր չէր տեղեկացնել կամրջի փակման մասին...

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Կենաց փառատոն-2003

Այսօր ժամը 15-ին «Հայաստան տեղեկատվություն» կենտրոնում (Նալբանդյան փ. 3) զբոսաշրջության զարգացման հայկական գործակալությունում (ԶԶՀԳ) տեղի կունենա «Կենաց փառատոն-2003» խորագրով մամլո ասուլիս: ԶԶՀԳ-ն սեպտեմբերի 19-21-ը տոնելու է երկրորդ ամենամյա «Կենաց փառատոնը», որը կոչված է ցուցադրելու եւ վերականգնելու Հայաստանի պատմամշակութային արժեքները, գյուղատնտեսական հարստությունները, հայոց հարուստ բերքն ու բարիքը եւ բացառիկ մշակութային ավանդները: Փառատոնը կկայանա Երեւանում՝ Հայաստանի օպերայի եւ բալետի պետական թատրոնից դեպի Մատենադարան ընկած այգիների հատվածում, Մաշտոցի պողոտայի եւ Մոսկովյան փողոցի հատման վայրում: Բացօթյա ցուցահանդեսում իրենց աշխատանքները կցուցադրեն հայ արվեստագետները, կներկայացվեն ժամանակակից եւ դասական նկարչություն, խեցեգործություն, հայկական ավանդական, դեկորատիվ եւ կիրառական արվեստ, ազգային տարազներ եւ ասեղնագործության նմուշներ: Փառատոնի բացումը՝ սեպտեմբերի 19-ին:

Նշանակվել են հարկային պետական ծառայության պետի նոր տեղակալներ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի սեպտեմբերի 8-ի որոշմամբ Սամվել Եզանյանն ազատվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության պետի տեղակալի պաշտոնից: Հարկային պետական ծառայության պետի տեղակալի պաշտոնից ազատվել է նաեւ Սամվել Պետրոսյանը: Ինչպես հայտնեցին կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության պետի տեղակալներ են նշանակվել՝ Արթուր Օսիկյանը, որը նախկինում զբաղեցրել է ՀՀ կառավարության աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետի պաշտոնը, Արամ Մելքոնյանը, նախկինում զբաղեցրել է ՀՀ նախագահի աշխատակազմի տնտեսագիտական վարչության պետի պաշտոնը, Ռուբիկ Քոչարյանը, նախկինում զբաղեցրել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության վերահսկողության վարչության պետի պաշտոնը:

Աշխատենք միասին... ինչպես Հոլանդիայի կարտոֆիլագործները

Վիկտոր Դալլաքյանի՝ օրենսդրական 2 նախաձեռնությունները «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ մտցնելու եւ սոցիալական ոլորտում որոշ պետական ծախսերի ֆինանսավորման լրացուցիչ միջոցառումների մասին, ԱԺ օրակարգ մտցնելու առաջարկը մերժվեց: Արտաշես Գեղամյանը հայտարարեց, որ եթե մեր ժողովրդի համար կենսահույզ հարցերը, ինչպիսիք էին եւ Վ. Դալլաքյանի առաջարկածները, այսուհետեւ էլ այդպիսի մթնոլորտում են ներկայացնելու, ինքն ավելորդ կհամարի նիստերին մասնակցելը: Խորհրդարանի սառը վերաբերմունքից վրդովված Վ. Դալլաքյանն այսպես արտահայտվեց՝ եթե աշխատելու ենք, միասին աշխատենք, ինչպես հոլանդացի կարտոֆիլագործները: Նրա հավաստմամբ, նախընտրական այս հանրահայտ կարգախոսի հեղինակը հենց վերջիններս են:

Կ. Դ.

Յուղ ու ածուխ հայկական մրգերից

Ընդհանուր եւ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտի գիտաշխատող, քիմիական գիտությունների թեկնածու Գեւորգ Սարտիրոսյանը հեղինակել է հետաքրքրական նորույթ: Տեղական մրգատեսակների կորիզի կեղեւից նա ստանում է ակտիվացնող ածուխներ, իսկ դրանց միջուկից՝ յուղեր: Ինստիտուտի տնօրենի հավաստմամբ նոր տեխնոլոգիայով մշակված այդ ածուխներն իրենց որակական հատկություններով շատ ավելի բարձր են, քան աշխարհի լավագույն ֆիրմաներում ստացվածները: Դրանց կիրառման ասպարեզը խիստ ընդարձակ է՝ ատոմակայանից սկսած մինչեւ առողջապահական ոլորտն ու ալկոհոլ արտադրող ձեռնարկությունները: Ատոմակայանում դրանք օգտագործվում են ջրերից ծանր տարրերը կորզելու համար, օղու գործարաններում՝ խմիչքը մաքրելու նպատակով: Թունավորումների դեպքում մենք սովորաբար դեղատներից ակտիվացած ածուխ ենք գնում ու հաբի նման օգտագործում:

Պարզվել է, որ նորույթի հենքի վրա պատրաստված ածուխներն ավելի արդյունավետ են: Դրանք կիրառելի կարող են լինել նաեւ պաշտպանական նպատակներով, օրինակ, սովորական ջուրը մաքրելու համար: Հայաստանի սառնորակ զուլալ աղբյուրները մաքրելու խնդիր չկա, սակայն Մերձավոր Արեւելքը, օրինակ, որն այդպիսի խնդիր ունի, ստացման հսկա շուկա կարող է դառնալ Հայաստանի համար: Հաշվարկվել է, որ 2-3 պահածոների գործարանների հումքն օգտագործելով՝ տարեկան մինչեւ 100 տոննա ածուխ եւ յուղ կարելի է արտադրել:

Ի դեպ, մրգերի կորիզներից ածուխներ ստանալու գյուտի նախօրինակը մոտ մեկ տասնամյակ առաջ արդեն իսկ հեղինակ է ամերիկացի մի ֆերմեր: Փաստին ժամանակին անդրադարձել է նաեւ **«Ազգը»**: Սակայն հայ գիտնականների համոզմամբ, հայկական մրգերից ստացվածն անհամեմատ արժեքավոր է: Վիտամինային կարեւորագույն տարրերի պարունակությամբ հայկական մրգատեսակները գերազանցում են աշխարհի շատ երկրների պտուղներին: Դա էլ երեւի մեր հող ու արեւի առանձնահատկությունն է:

Իրենց բաղադրությամբ անգնահատելի արժեք ունեն հատկապես խաղողի, ծիրանի, սալորատեսակների, դեղձի կորիզի միջուկներից ստացված յուղերը:

Դրանք բնորոշվում են վիտամինների ավելի հարուստ բովանդակությամբ եւ կոսմետիկայի ասպարեզում, օրինակ, անփոխարինելի դերակատարում կարող են ունենալ: Այդ յուղատեսակներից մեկը փորձարկվել է այրվածքները բուժելու համար, եւ արդյունքը դարձյալ հիանալի է եղել:

Ուշագրավ է նաեւ այն իրողությունը, որ կորիզի կեղեւից ու միջուկից ստացված թափոնները գիտնականները հանձնարարում են օգտագործել նաեւ շոկոլադների արտադրության մեջ, իբրեւ օժանդակ բարձրարժեք հավելանյութ:

Ինստիտուտի մեկ այլ գիտնական՝ Արմեն Հովսեփյանը, մոլիբդենի սուլֆիդներից ստացել է կարծր քսուքներ, որոնք սովորական յուղերի սահմանափակ կարողություններին հակառակ, դիմանում են մինչեւ 700 աստիճան ջերմաստիճանի: Յուղային քսուքների համեմատ դրանց աշխատանքային ժամկետը տասնյակ անգամ բարձր է: Դրանք կիրառելի կարող են լինել ատոմակայաններում՝ շփվող մակերեսների շփման գործակիցը փոքրացնելու համար, նաեւ սովորական ավտոմեքենաների համար:

Առայժմ դրսի աշխարհից մի քանի առաջարկություններ կան գիտական այս նորույթները ներդնելու եւ համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծելու վերաբերյալ: Ինչպես շատ անգամներ, այս դեպքում էլ մեր գիտնականների հայտնագործություններից առաջինը օտարներն են փորձում օգուտ քաղել:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն /հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Կառավարությունը լրջորեն էր նախապատրաստվել բաց ժողովին

Ինչը նաեւ մտավախության տեղիք է տալիս

ՀՀ կառավարություն-«Արմենտել» երկրորդ բաց ժողովն ավարտվեց: Սակայն ակնհայտ է, որ նրա աշխատանքի ընթացքում կողմերի արտահայտած փաստարկները, մեղադրանքները, հիմնավորումներն ու եզրակացությունները որոշակի վերլուծությունների ու պարզաբանումների կարիք ունեն: Բաց ժողովի մի քանի օր տեւած աշխատանքի հրատապ լրատվության հոսքում շատերի համար անհասկանալի մնաց նաեւ, թե ի՞նչ նպատակով էր դա հրավիրվել եւ ի՞նչ էր ցանկանում հրավիրող կողմը (կառավարությունը) ասել դրանով: Փորձենք պարզաբանել:

«Արմենտելին» տրված թիվ 60 լիցենզիայով լիցենզավորողի՝ կառավարության եւ լիցենզավորվողի «Արմենտելի» միջեւ վիճելի խնդիրներ առաջանալու դեպքում նախատեսվում է դրանք քննարկել բաց ժողովի ժամանակ: Այսինքն՝ դա լիցենզիայով նախատեսված ընթացակարգ է, որը շրջանցելը կամ անտեսելը հետագայում կարող էր հանգեցնել կառավարության համար լրացուցիչ բարդությունների եւ դիրքերի թուլացման: Հետեւաբար, չնայած «Արմենտելի» գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից բաց ժողովը «անօրինական» որակելուն, այն ամբողջովին օրինական էր: Հակառակ դեպքում «Արմենտելն» ուղղակի կհրաժարվեր դրան մասնակցելուց, ինչը տեղի չունեցավ: Ի դեպ, մինչ այս՝ թվով երկրորդ բաց ժողովը, եւս մեկ բաց ժողով էր հրավիրվել, որտեղ քննարկվել էր կոնկրետ խնդիր: Այդ ժամանակ ժողովին մասնակցում էր ոչ միայն «Արմենտելի» գլխավոր գործադիր տնօրեն Գեորգիուս Վասիլակիսը, այլեւ OTE-ի ներկայացուցիչ Վ. Մագլարասը, որը, ճիշտ է, շուտով լքեց դահլիճը: Դա նշանակում է, որ նման ժողովներն «Արմենտելն» իրականում օրինական է համարում եւ մշտապես մասնակցում դրանց:

Ո՞րն էր կառավարության նպատակը: Կապի համակարգում վերջին տարիներին կուտակված դժգոհություններն ի վերջո պարտադրեցին կառավարությանը, այսպես ասած, «տեղից շարժվել»: Անշուշտ, հարկ է նշել, որ վճռական քայլեր ձեռնարկելու անհրաժեշտությունը հասունացել էր վաղուց, բայց կառավարությունն առանձնապես չէր շտապում դա կատարել: Հարկ է նշել նաեւ, որ դրա պատճառները հիմնականում սուբյեկտիվ էին եւ անհասկանալի: Ինչեւէ: Առաջին քայլը կատարվեց: Կառավարությունը վերջապես արձագանքեց օպերատոր ընկերության կատարած բազմաթիվ խախտումներին, պարտավորությունների չկատարմանը եւ որպես դրա արդյունք կապի ցածր որակի փաստին, հայտարարեց, որ «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքը պետք է վերափոխվի ոչ բացառիկի: Սրան հաջորդած մյուս պահանջները լրացնում կամ բխում են այս՝ գլխավոր պահանջից: Հաջորդ քայլը, որ պետք է կատարի կառավարությունը, բաց ժողովը նախագահողի եզրակացությունից հետո, վերջնականապես ձեւակերպի լիցենզիայի փոփոխման իր մոտեցումները եւ սկսի դրանց իրականացումը:

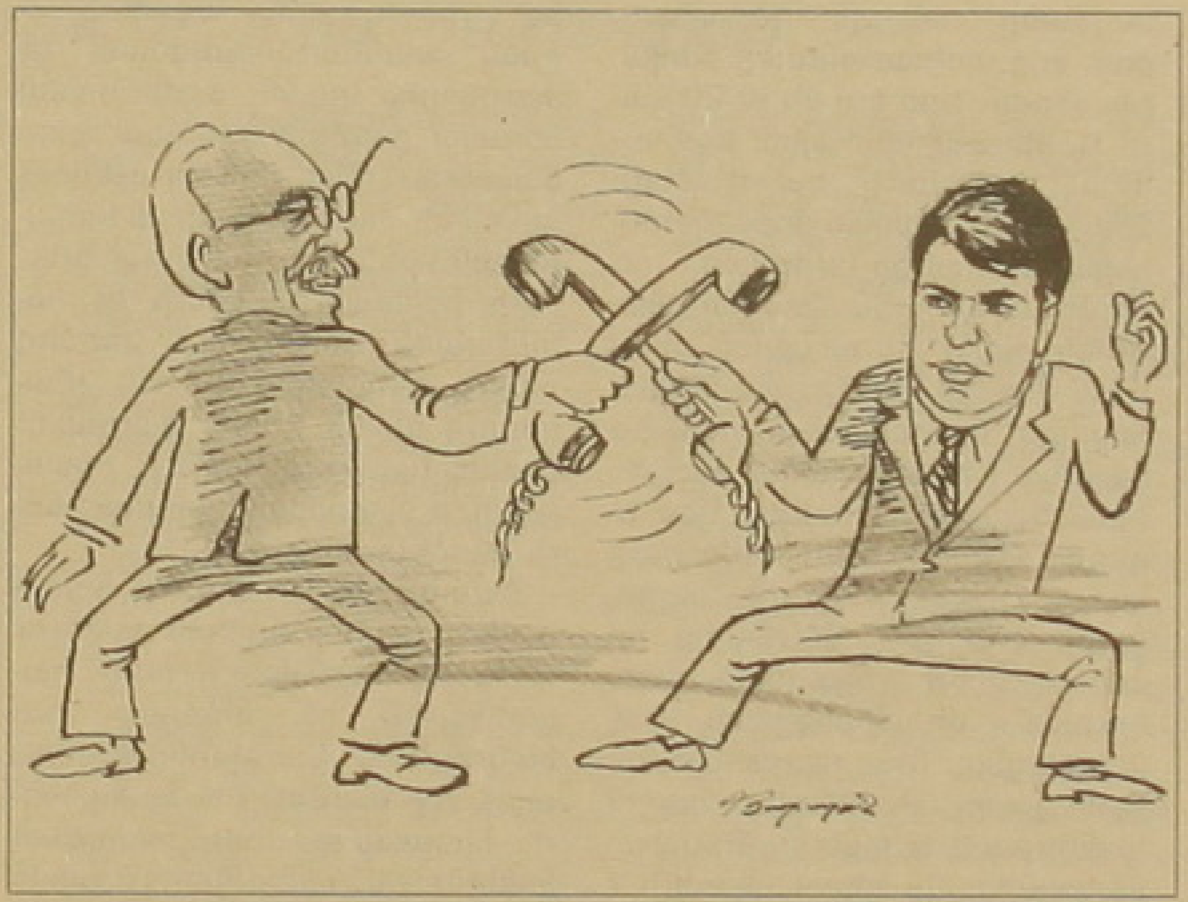

Այժմ անդրադառնանք կողմերի փաստարկներին եւ հակափաստարկներին: Նախ նշենք, որ կառավարության մեղադրանքները շաղկապվում էին վկաների ցուցմունքների, ուսումնասիրությունների արդյունքների հետ, ինչպես նաեւ մատնացույց էր արվում, թե ո՞ր օրենքի կամ թիվ 60 լիցենզիայի ո՞ր կետն է խախտվել: «Արմենտելը» պաշտպանվում էր մի տեսակ հախուռն, խուսափելով կոնկրետ մեղադրանքներին պատասխանելուց: Գեորգիուս Վասիլակիսը, բացի կառավարության ներկայացուցիչներից դժգոհելուց եւ բաց ժողովն անօրինական համարելուց, հիմնականում խոսում էր ընկերության 400 մլն դոլար ներդրումներ կատարելու եւ լարային հեռախոսակապի ոլորտի առաջնահերթ բարելավման մասին:

Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի, տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի եւ կառավարության պաշտոնական իրավախորհրդատու Վահե Յաղուբյանի կոնկրետ մեղադրանքները հետեւյալն էին: «Արմենտելը» չի կատարել 5 տարվա ընթացքում 800 գյուղերի թվայնացումը, չի ապահովել 100 բնակչին 20 հեռախոսագիծ հեռախոսությունը, չի ապահովել բջջային կապի որակը եւ ծածկույթը հանրապետության ամբողջ տարածքում, խոչընդոտել է տվյալների փոխանակում իրականացնող օպերատորներ ընկերությունների աշխատանքին, ուռճացրած է ներկայացրել իր կատարած ներդրումները, գաղտնալսումների հնարավորություն է ստեղծել: Այս ամենը, ըստ կառավարության, խախտել են մի շարք օրենքներ եւ թիվ 60 լիցենզիան: «Արմենտելը» վերոնշյալին պատասխանում էր, որ մասնավորապես 800 գյուղերի թվայնացման եւ բջջային կապի զարգացման համար, ըստ բաժնետոմսերի գնման պայմանագրի, նախատեսված է 10-ամյա ժամկետ, իսկ օպերատորներ ընկերություններն իրենից տրաֆիկ են գողանում: Քիչ թե շատ արժանահավատ է թվում «Արմենտելի» այն հավաստիացումը, որ գաղտնալսումներ չեն իրականացվում, քանի որ Գեորգիուս Վասիլակիսը վկայակոչեց Հայաստանի դատախազության տեղեկացվածությունն այս հարցի առնչությամբ: Այդուհանդերձ, աչքի էր զարնում «Արմենտելի» իրավական անպատրաստվածությունը, որն անհամոզիչ էր դարձնում Լոնդոնի միջազգային դատարան դիմելու անընդհատ հնչող սպառնալիքը: Անհամոզիչ էին թվում նաեւ «Արմենտելի» արդարացումներն առ այն, որ իրենք մեծածավալ ներդրումներ են կատարել, որովհետեւ Հայաստանի յուրաքանչյուր բնակիչ, լինի լարային թե բջջային հեռախոսակապի բաժանորդ, որեւէ արդյունք չի զգացել: Նույնը կարելի է ասել նաեւ այն հավաստիացումների մասին, որ հինգ տարի հետո բոլոր պարտավորությունները կատարված կլինեն եւ կունենանք որակյալ կապ: «Արմենտելի» ներկա գործելաոճը նման երաշխիքներ չի տալիս:

Ինչ վերաբերում է կառավարությանը, ապա նրա ներկայացուցիչները լրջորեն էին նախապատրաստվել բաց ժողովին եւ ընդհանրապես «Արմենտելի» թերացումների բացահայտմանը: Սակայն քանի որ «աչքը տեսածից է վախենում», ապա նրանց այս պատրաստվածությունը եւ ակտիվությունն այլ մտավախություն է առաջացնում:

Գաղտնիք չէ, որ կապի, մասնավորապես բջջային ինտերնետ եւ տվյալների փոխանակման ոլորտները կարող են խիստ շահութաբեր լինել: Իսկ Հայաստանում շահութաբեր ոլորտները երբեք պատահական մարդկանց ձեռքին չեն հայտնվում: Արդյոք կառավարության ակտիվությունն այստեղ այն բանի նախանշանը չէ՞, որ կապի ոլորտն արդեն հավակնում է իշխանությանը մոտ կանգնած օլիգարխներից մեկը:

Մի՞թե այստեղ եւս կունենանք այն, ինչ ունենք, ասենք, հացահատիկի կամ վառելիքի շուկաներում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Մասիս Տոբակոն» երեկ, այսօր եւ վաղը

Սկիզբը՝ էջ 1

Առաջին քայլերը արվեցին 1997 թ-ին, երբ դեռ աշխատում էին հին սարքավորումներով եւ տեխնոլոգիայով, մշակելով ավանդական խորհրդային ժամանակների «Հոբելյանական» ու «Սամսուն» տեսակները, որը բացարձակ մրցունակ չէր միջազգային շուկայում: Այսօր արդեն 2003 թ-ին պատկերը լրիվ այլ է: Ի դեմս «Մասիս Տոբակո»-ի գործում է հզոր ֆերմենտացիոն գործարան, որը միակն է ԱՊՀ-ում՝ զինված նորագույն տեխնոլոգիաներով եւ ժամանակակից հոսքագծերով:

Ներկայումս «Մասիս Տոբակո»-ի հետ համագործակցում են 3000-ից ավելի գյուղացիական տնտեսություններ: «Մասիս Տոբակո»-ն կարելի է անվանել նաեւ գիտաարտադրական միավորում, որտեղ գիտությունը բավականին հաջող կապվում է գյուղատնտեսության եւ արտադրության հետ, որը եռակողմ փոխշահավետ գործարք է՝ սեփականատիրոջ, գիտնականի եւ գյուղացու միջեւ: Խոսքիս ապացույցն է գիտնականների կողմից կատարած ուսումնասիրությունները, որ ծխախոտագործությունը պետք է զարգացնել նախալեռնային գոտիներում՝ Կոտայքի, Արագածոտնի, Տավուշի, Լոռու, Վայոց ձորի մարզերում:

Օր-օրի ուսումնասիրություններ կատարելով, մեր մասնագետների առաջարկությամբ նախկին երկու, ոչ մրցունակ բուսատեսակները փոխարինել ենք Վիրջինիա, Բեռլեյ, Խանթերվիլ, Սամսուն-36 բուսատեսակներով, որոնք եւ մրցունակ են, եւ լայն պահանջարկ ունեն:

Բավականին խիստ եւ պահանջկոտ է այսօրվա շուկան ծխախոտի հումքի որակի նկատմամբ: Եվ մի քանի տարվա քրտնաջան աշխատանքից հետո, այսօր մեր հայ գյուղացին արտադրում է բավականին բարձրորակ հումք, իսկ մեր դիտարկումները ցույց են տալիս, որ «Մասիս Տոբակո» հայ-հունական համատեղ ձեռնարկության արտադրանքը մրցունակ է եւ օրեցօր գրավում է նոր շուկաներ ընդհուպ նաեւ միջազգային: Դա մի կողմից հնարավորություն է տալիս մտածելու արտադրության ընդլայնման մասին, մյուս կողմից վարել գնային ճիշտ քաղաքականություն: Ընկերությունն ի վիճակի է տարեկան արտադրել մինչեւ տասը հազար տոննա ծխախոտ: Դրա համար, սակայն, լուրջ ներդրումներ են անհրաժեշտ: Եվ մենք պատրաստ ենք ՀՀ կառավարության հետ մշակել այս ճյուղի զարգացման հետագա ռազմավարությունը եւ համագործակցելու արդյունավետությունը:

Ընկերության արտադրանքն արդեն արտահանվում է Ռուսաստան, Անգլիա, Բելառուս, ստեղծել ենք նախադրյալներ Ուկրաինա եւ Իրան արտահանելու համար: Մեզ հետ համագործակցում է աշխարհի խոշորագույն կորպորացիաներից մեկը՝ «Բրիթիշ Ամերիքըն Տոբակոն», որը ծխախոտի համաշխարհային շուկան կիսում է «Ֆիլիպ Մորիսի» հետ: Այսօր արդեն այս ընկերությանը վաճառել ենք 300 տոննա ծխախոտահումք: 2004 թվականի համար ամերիկյան ընկերությունը մեզանից կգնի շուրջ 2000 տոննա հումք:

«Մասիս Տոբակո»-ի, ի դեմս Հրանտ Վարդանյանի, ամենամեծ նվաճումը ես կհամարեի հենց հավատի վերականգնումը: Այս տարիների ընթացքում մեզ հետ համագործակցող գյուղացիական տնտեսությունները համոզվեցին, որ աշխատում են լուրջ ընկերության հետ, որ իրենց համար ստեղծված են տնտեսությունը վարելու նպաստավոր պայմաններ: Դատեք ինքներդ՝ «Մասիս Տոբակո»-ն նախապես պայմանագիր է կնքում գյուղացիական տնտեսությունների հետ, որոնք հստակ գիտեն, թե ինչ ժամկետներում եւ ինչ գներով են վաճառելու իրենց աճեցրած ծխախոտը: Բացի այդ, ընկերությունը գյուղացիներին տալիս է ծխախոտի արտադրությանն անհրաժեշտ ամեն ինչ՝ թունաքիմիկատներ, պարարտանյութ, անգամ թել ու ասեղ: Ընդ որում, գյուղացին այս ամենի դիմաց վճարում է բերքն իրացնելուց հետո, այսինքն՝ առանց նյութական ներդրման հողի մշակը ստանում է շահույթ, դրանով իսկ ապահովվելով իր ընտանիքի գոյությունը: Այսօր ինչ է կատարվում մեր շուկաներում՝ գյուղացին այնտեղ չի կարողանում իրացնել իր աճեցրած բերքը: Այն շահույթը, որ նա պետք է ունենար, ստանում է վերավաճառողը: Մեզ հետ աշխատող գյուղացին այդ խնդիրը չունի: Նրա բերքի իրացումը երաշխավորում է «Մասիս Տոբակո»-ն: Համագործակցության այս եղանակը գյուղերում նոր որակ ստեղծեց: Ձեւավորվել են ֆերմային լուրջ տնտեսություններ, որոնք մասնագիտացել են ծխախոտի արտադրության մեջ եւ ոչ մի պայմանով չեն հրաժարվի ծխախոտագործությունից: Նրանք արդեն չորանոց են կառուցել, մշակել են տեխնոլոգիան, չունեն իրացման խնդիր: «Մասիս Տոբակո»-ն արտադրության զարգացմանը զուգահեռ գյուղում լուծում է զբաղվածության հիմնախնդիրը, հնարավորինս նվազեցնում արտագաղթ դեպի մայրաքաղաք կամ հանրապետության սահմաններից դուրս: Այս գործընթացի մեջ ընդգրկված է ավելի քան քսան հազար մարդ: Եթե ճիշտ է, որ գյուղն ու գյուղացին են երկիր պահողն ու երկիր զորացնողը, իսկ դա իրոք այդպես է, ապա «Մասիս Տոբակո»-ն այդ զորությունը սնուցող երակներից մեկն է:

Թող որ այս գործը ոգեւորի նաեւ գյուղատնտեսության մյուս ճյուղերին եւ եթե հոգի դրվի եւ քրտինք թափվի, ապա համոզված եղեք, որ հաջողությունը միշտ ուղեկից կլինի:

ՍԵՐԳԵՅ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ
«Մասիս Տոբակո»-ի գործադիր տնօրեն, ԱԺ պատգամավոր

«Մասիս Տոբակոն» փորձում է բարելավել մասիսցիների կենցաղը»

Շաբաթ օրը Մասիս քաղաքում «Ինտերնեյշնլ Մասիս Տոբակո» ընկերությունը համերգ էր կազմակերպել, որի առիթ հանդիսացավ նաեւ «Մասիս Տոբակոյի» նախկին գործադիր տնօրեն, Մասիսի թիվ 21 ընտրատարածքից ԱԺ պատգամավոր ընտրված Սամվել Սահակյանի՝ իր ընտրողների հետ հանդիպելու համար: Շնորհակալություն հայտնելով իրեն տրված վստահության քվեների համար՝ Ս. Սահակյանը հայտարարեց, որ քաղաքում այսուհետեւ կգործի իր պատգամավորական գրասենյակը, որտեղից ընտրատարածքի հետ գործակցությունը հնարավորինս արդյունավետ կազմակերպվի: Խոստացավ ակտիվորեն մասնակցել բնակիչների կենսական խնդիրներին առնչվող օրենքների մշակմանը:

Պրն Սահակյանը հիշեցրեց, որ «Մասիս Տոբակոն մասիսցիների կենցաղը բարելավելու ջանքեր է ձեռնարկում: «Ընկերությունը ֆինանսավորել է Գեղանիստ եւ Գետափնյա գյուղերի ճանապարհների ասֆալտապատումը, Մասիս քաղաքում իրականացնում է գազիֆիկացում, պատրաստվում է հանրակացարանի եւ երաժշտական դպրոցի վերանորոգումը ֆինանսավորել եւ այլն»:

Իրենց պատգամավորին լսելուց, Զարուհի Բաբայանի, Հասմիկ Կարապետյանի, Լուսինե Պողոսյանի եւ ուրիշ հայ երգիչների կատարումներն ունկնդրելուց հետո մասիսցիներից շատերը նաեւ մրցանակներ ստացան «Լավագույն պարող», «Լավագույն ծափահարող» եւ այլ անվանակարգերով:

Ազգ

Դիմում հայ հասարակայնությանը

Հայաստանի Հանրապետության Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին նվիրված միջոցառումների նախապատրաստման եւ անցկացման պետական հանձնաժողովին

Թանկագին բարեկամներ եւ հայրենակիցներ

Պետական հանձնաժողովի հարգարժան անդամներ

Աշխարհի հայերը հսկայական ջանքեր են գործադրում մարդկության դեմ 20-րդ դարի առաջին զանգվածային ոճրագործության՝ Օսմանյան կայսրությունում Հայոց ցեղասպանության հիշողության պահպանման համար: Բազում տասնամյակների ընթացքում արդարացիորեն միջազգային հանրության ուշադրությունն է հրավիրվել հայ ժողովրդի պատմության ամենաողբերգական էջերին: Դրա հետ մեկտեղ, դեռեւս չեն իրականացվել ժամանակակից հասարակության համար պարտադիր ձեռնարկումներ:

Խոսելով Ցեղասպանության անթիվ զոհերի մասին, հազվադեպ բացառություններով, մենք նրանց չենք անձնավորում: Անգամ 1915 թվականի Ցեղասպանության 90-ամյակի նախաշեմին, Երեւանի Մեծ եղեռնի հուշարձանի մոտ չեն հիշատակված զոհվածների անձնանունները, թեեւ հայտնի են նրանցից շատերը: Այդ մարդկանց մասին անհատական հիշողությունը հայ ժողովրդի հետ գրվել է աշխարհով մեկ, սակայն այսօր անհրաժեշտ է կենտրոնացնել բոլոր հայերի համար մի սուրբ վայրում: Գտնում ենք, որ այն սոսկալի ժամանակներում յուրաքանչյուր ընդհատված մարդկային կյանքի հիշողության վերականգնումը հայ ժողովրդի, պետության եւ եկեղեցու բարոյական պարտքն է:

Իհարկե, վաղեմության պատճառով հիշատակի անձնավորման հնարավորությունները սահմանափակ են, սակայն դրանք գոյություն ունեն: Նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է օգտագործել եւ հրապարակել Հայաստանի ԳԱ Հայոց ցեղասպանության ինստիտուտի աշխատակիցների հսկայական ջանքերի շնորհիվ կազմված տասնյակ հազարավոր զոհվածների ցուցակը, որոնց անունները առաջարկում ենք 2005 թվականի ապրիլի 24-ին հավերժացնել Եղեռնի զոհերի Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում: Հետագա որոնումներով հայտնաբերվածների անունները պետք է հավերժացվեն ամեն տարի: Առաջարկում ենք այդ սգո արարողությունը մտցնել Ցեղասպանության 90-ամյակին նվիրված պետական միջոցառումների ցանկում, ինչպես նաեւ հայտարարել զոհվածների հիշատակը հավերժացնող արարողությունների համազգային մրցույթ:

Այսօր հայերին ոչինչ չի խանգարում, որ համաժողովրդական մակարդակով հիշատակվեն զոհվածների եւ անհետ կորածների անունները: Մեծ եղեռնից 90 տարի անց մենք կվերականգնենք այնքան անուններ, ինչքան կարող ենք, եւ աշխարհը կհասկանա: Չեն հասկանա միայն նրանք, ովքեր երբեք չեն դադարել շահարկելուց զոհերի թվաքանակի եւ պատմական իրադարձությունների արժանահավատության հարցը:

Հայերի մի քանի սերունդների ջանքերով հաջողվել է հասնել մի շարք պետությունների եւ միջազգային կազմակերպությունների կողմից Ցեղասպանության ճանաչմանը, սակայն, դժբախտաբար, այդ աշխատանքները բավարար չեղան: Եթե եւս մի 10-20 տարի էլ Ցեղասպանության ճանաչման պայքարը շարունակվի միայն ավանդական մեթոդներով, ապա այդ հարցի արդարացի լուծումը զգալիորեն կդժվարանա: Արդեն այսօր Եվրոպական միության կողմից Թուրքիային ներկայացված պահանջների ցանկից հանված է հայերի Ցեղասպանության ճանաչման հարցը: Մեծ եղեռնի զոհերի անձնավորումը կարող է ուժեղ լրացուցիչ ազդեցություն թողնել Արեւմուտքի մի շարք երկրների «մթագնած հիշողության» վերականգնման վրա, արագացնել նրա պաշտոնական ճանաչումը համաշխարհային հանրության, եւ ի վերջո, Թուրքիայի կողմից: Այսպիսով, կարելի է մեկ անգամ եւս փորձ անել մեր ճշմարտությամբ ճեղքելու համաշխարհային քաղաքականության բարդ իրողությունների պատնեշը: Հրապարակայնորեն հայտարարված եւ հավերժացված սպանվածների եւ անհետ կորածների անունները մեզ համար պետք է դառնան մի յուրովի «Շինդլերի ցուցակ» հակադարձ իմաստով, որի օգնությամբ կարելի է հասնել յուրաքանչյուր քաղաքակիրթ մարդու սրտին, որի աշխարհահայեցողության մեջ գերակայող են անձի անձեռնմխելիությունը եւ մարդու իրավունքների պաշտպանությունը: Միջազգային ահաբեկչության սանձարձակացման եւ մարդկային կյանքի արժեզրկման նորանոր փորձերի այսօրվա պայմաններում պետք է ձգտել ստեղծել այնպիսի հասարակական-քաղաքական մթնոլորտ, որ տարբեր երկրների իշխանությունների եւ քաղաքական գործիչների կողմից Հայոց ցեղասպանության չճանաչելը դիտվի որպես հարգանքի բացակայություն զոհերի հիշատակի եւ սեփական քաղաքացիների կարծիքի հանդեպ:

Հուսով ենք, որ այս, ոչ միայն հայերի համար այնքան կարեւոր հարցում, մեր մտորումները համահունչ են ամբողջ հայ հանրության կարծիքին: Քավության զոհ դարձած մեր նախնիների հիշատակը, մարմնավորված կոնկրետ անձնանուններում, առավել խորիմաստ նշանակություն կստանա հետագա սերունդների համար, քանզի մենք ինքներս մասն ենք նրանց, ում կորցրել ենք:

Ավագյան Գագիկ Նորայրի - բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
Աղայան Վլադիմիր Բալաբեկի Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահ
Աղայան Հենրի Ծատուրի կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Բժշկական գիտությունների միջազգային ակադեմիայի ակադեմիկոս
Ադամյան Առնոլդ Արամի - Բժշկական գիտությունների Ռուսական ակադեմիայի թղթակից - անդամ, պրոֆեսոր
Ալեքսեեւսկի Կիրիլ Միխայլովիչ հրապարակախոս, ռուս մտավորականության «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամ
Ամբարձումով Եվգենի Արշակի պատգամավոր, Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի 1991-1993 թթ. միջազգային գործերի Կոմիտեի նախագահ, Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան
Արբատով Ալեքսեյ Գեորգիեւիչ ՌԴ ԴԺ Պետական դումայի պատգամավոր, ՌԳԱ թղթակից եւ անդամ
Արզումանյան Գագիկ Գրիգորի տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածու, հրապարակախոս
Բակշի Կիմ Նաումովի - գրող, Հայաստանի պետական մրցանակի դափնեկիր, Հ. Թումանյանի անվան մրցանակի դափնեկիր
Բուրկովա Ինեսսա Եմելյանի - գրող
Բիտրիցկայա Էլինա Ավրամի - ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասանուհի, արվեստագիտության դոկտոր
Վերմիշեւա Սեդա Կոնստանտինի - պոետ, հրապարակախոս, Հայաստանի գրողների միության եւ Մոսկվայի գրողների միության անդամ
Գաբրիելյանց Գրիգոր Արկադիի ՀԳԱ երկրաբանության պատվավոր դոկտոր, ԽՍՀՄ պետական մրցանակի դափնեկիր
Գարանյան Գեորգի Արամի ՌԴ ժողովրդական դերասան, ՌԴ պետական մրցանակի դափնեկիր
Գոնչար Անդրեյ Ալեքսանդրի ՌԳԱ ակադեմիկոս
Գրիգորյան Սամվել Սամվելի - ՌԳԱ ակադեմիկոս
Դանիելյան Վանցետտի Ամիրջանի կինոռեժիսոր
Ջիգարխանյան Արմեն Բորիսի ԽՍՀՄ եւ Հայաստանի ժողովրդական դերասան, պետական մրցանակների դափնեկիր
Դոլուխանովա Զարա Ալեքսանդրի - ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասանուհի, Լենինյան եւ պետական մրցանակների դափնեկիր, պրոֆեսոր
Ենգիբարյան Ռոբերտ Վաչագանի իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ գիտությունների վաստակավոր գործիչ
Երզնկյան Կարեն Լեւոնի - կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, Ռուսաստանի էկոլոգիական ակադեմիայի ակադեմիկոս
Զատուլին Կոնստանտին Ֆեդորի ԱՊՀ երկրների Ինստիտուտի տնօրեն, Մոսկվայի քաղաքապետի խորհրդական
Ինջիկյան Ռուբեն Հովհաննեսի - տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածու, ՅՈՒՆԿՏԱԴ քարտուղարության աշխատակից /Ժնեւ/
Կոստանյան Սպարտակ Երանոսի - Ռուսաստանի հայերի միության, առաջին փոխնախագահ
Լիսիցյան Պավել Գերասիմի - ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասան, պրոֆեսոր
Լիսիցյան Կարինա Պավելի Հայաստանի ժողովրդական դերասանուհի, Ռուսաստանի վաստակավոր դերասանուհի
Լիսիցյան Ռուզան Պավելի - Հայաստանի ժողովրդական դերասանուհի, Ռուսաստանի վաստակավոր դերասանուհի
Մեդվեդեւ Արմեն Նիկոլայի - ՌԴ արվեստի վաստակավոր գործիչ, Ռոլան Բիկովի ֆոնդի նախագահ
Մելքոնյան Սերգեյ Անդրեյի - արվեստագիտության դոկտոր, Մոսկվայի «Արլեկին» թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
Միհրանյան Անդրանիկ Մովսեսի - քաղաքագետ, ՄՍՀՊԻ պրոֆեսոր
Միկոյան Սերգո Անաստասի - պատմական գիտությունների դոկտոր
Միկոյան Ստեփան Անաստասի - ավիացիայի գեներալ-լեյտենանտ, ԽՍՀՄ վաստակավոր փորձարկիչ օդաչու, Սովետական Միության Հերոս
Մկրտումյան Աշոտ Մուսայելի - բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Էնդոկրինոլոգների եվրոպական միության անդամ
Նիկողոսյան Նիկոլայ Բագրատի - ԽՍՀՄ եւ Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի արվեստների ակադեմիայի ակադեմիկոս
Հովհաննիսյան Հովհաննես Վարդանի - ՌԴ, ԽՍՀՄ պետական մրցանակների դափնեկիր, ՌԲԳԱ թղթակից - անդամ, ՌԴ գիտության վաստակավոր գործիչ, պրոֆեսոր
Օսիպյան Յուրի Անդրեյի - Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս, ՌԳԱ նախագահության անդամ, սոցիալիստական աշխատանքի հերոս
Օսկոցկի Վալենտին Դմիտրիի - գրող, Մոսկվայի գրողների բաժանմունքի քարտուղար, Հայաստանի գրողների միության պատվավոր անդամ
Պիոտրովսկի Միխայիլ Բորիսի - Ռուսաստանի պետական էրմիտաժի տնօրեն
Պողոսյան Միխայիլ Ասլանի - «Սուխոյ» կոնստրուկտորական ինստիտուտի գլխավոր տնօրեն
Սիմոնյան Նիկիտա Պավելի - սպորտի վաստակավոր վարպետ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ, օլիմպիական չեմպիոն, օլիմպիական շքանշանի եւ FIFA շքանշանի ասպետ
Սողոյան Ֆրիդրիխ Մկրտիչի - քանդակագործ, Լենինյան մրցանակի դափնեկիր, Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ
Սպիվակով Վլադիմիր Թեոդորի - ԽՍՀՄ ժողովրդական դերասան, պետական մրցանակների դափնեկիր, պրոֆեսոր, «Մոսկվայի վիրտուոզներ» պետական կամերային նվագախմբի եւ Ռուսաստանի ազգային ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ դիրիժոր
Ստուպիշին Վլադիմիր Պյոտրի - պատմական գիտությունների դոկտոր, ՀՀ-ում Ռուսաստանի առաջին դեսպան
Տեր-Գրիգորյանց Նորատ Գրիգորի - գեներալ լեյտենանտ
Թոսունյան Գարեգին Աշոտի Ռուսական բանկերի միության նախագահ, պրոֆեսոր
Խաչատրյան Ռուդոլֆ Լորիսի - Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ, Ռուսաստանի արվեստների ակադեմիայի թղթակից - անդամ
Խուբլարյան Մարտին Հայկի - Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս
Չախմախչյան Լեւոն Խորենի - Ռուսաստանյան ինքնակառավարման կուսակցության նախագահ, «Ռուսաստան» շարժման քաղաքական խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ
Չերնիչենկո Յուրի Դմիտրիի - Մոսկվայի գրողների միության նախագահ
Չիլինգարով Արթուր Նիկոլայի -ՌԴ ԴԺ Պետական դումայի նախագահի տեղակալ, Սովետական Միության հերոս
Չոբանյան Վլադիմիր Արշալույսի - գեներալ- լեյտենանտ, տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ գիտության եւ տեխնիկայի վաստակավոր գործիչ
Շեյնիս Վիկտոր Լեոնիդովիչ տնտեսական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, «Յաբլոկո» ՌԴԿ դաշնային խորհրդի ղեկավար մարմնի անդամ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Պատմագիտության կարեւոր կենտրոնը

Մինչեւ 20-րդ դարի առաջին կեսը հայ պատմագրությունը զարգացել է գրեթե տարերային, ոչ կանոնակարգված ձեւով: Այսինքն՝ պատմագիտության զարգացումը չի ուղղորդվել եւ հովանավորվել պետության կողմից, թեեւ տարբեր դարաշրջաններում հանդես են եկել մեծանուն պատմիչներ ու պատմաբաններ (Մ. Խորենացի, Մ. Չամչյան, Ա. Գարագաշյան, Մ. Օրմանյան, Ն. Ադոնց, Լեո, Հ. Մանանդյան):

Հայաստանում խորհրդային կարգեր հաստատվելուց հետո պատմագիտությունը դարձավ պետական հոգածության առարկա: Հայրենական մեծ պատերազմի ծանր օրերին, 1943 թ. նոյեմբերին ստեղծվեց Հայաստանի գիտությունների ակադեմիան, որի կազմում պատմության ինստիտուտը դարձավ առանձին հաստատություն: Հիմնադրման օրվանից պատմության ինստիտուտը դարձավ պատմագիտական մտքի զարգացման եւ կադրերի պատրաստման հիմնական կենտրոնը: ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի փոխտնօրեն Գնել Գրիգորյանի օրերս լույս ընծայած գրքույկը փաստարկում է վերոնշյալ հաստատության անցած 60-ամյա ուղին:

Հեղինակը բաժին առ բաժին ներկայացնում է հայ պատմաբանների կատարած աշխատանքները, նշում, որ առանց վերոնշյալ ջանքերի հնարավոր չէր լինի բազմակողմանիորեն ուսումնասիրել հայ ժողովրդի ամբողջական պատմությունը: Այս առումով գնահատանքի ջերմ խոսքեր են ասվում հայ եւ օտարազգի գիտնականներ (Բ. Պիոտրովսկի, Մ. Ներսիսյան, Ս. Երեմյան, Կ. Ղաֆադարյան, Մ. Հասրաթյան, Բ. Առաքելյան, Լ. Խաչիկյան, Գ. Տիրացյան, Աշ. Հովհաննիսյան, Գ. Սարգսյան, Ծ. Աղայան եւ ուրիշներ) ծավալած գիտական բեղմնավոր գործունեության շուրջ:

Հենց պատմության ինստիտուտի գիտաշխատողների համառ ջանքերի ու նվիրումի շնորհիվ ստեղծվեց այնպիսի մի կոթողային աշխատանք, որպիսին հայ ժողովրդի պատմության բազմահատորյակն է (ութ հատոր): Գրքույկի հեղինակը նշում է, որ տասնամյակներ շարունակ պատմության ինստիտուտը գիտական կապեր է պահպանել խորհրդային այլ հանրապետությունների եւ արտասահմանի մասնագետների հետ:

Ներկայումս պատմության ինստիտուտի աշխատակիցները ձեռնամուխ են եղել «Հայոց պատմության» քառահատորյակի ստեղծմանը, որը պատմաբանների կոլեկտիվի առջեւ դրված առաջիկա հիմնական խնդիրն է:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Հայաստանի շրջափակումը Թուրքիայի կողմից

Վերացնե՞լ, թե՞ չվերացնել

Հայաստանի անկախացումից ի վեր Թուրքիան եւ Ադրբեջանն իրենց ջանքերը միավորել են շնչահեղձ անելու նորափթիթ հանրապետությանը: Կենտրոնացված խորհրդային համակարգից ազատ, շուկայական վարչակարգի անցնելու սովորական խոչընդոտների շարքին Հայաստանն ստիպված եղավ իր դեռեւս տկար ուսերին տանել նաեւ ահավոր երկրաշարժի ծանրագույն հետեւանքները: Փոխանակ օգնելու, Թուրքիան փակեց օգնության ճանապարհները, էլ ավելի դժվարացնելով տուժած երկրի առանց այն էլ ծանր իրավիճակը: Երբ իր զինվորական բեռնափոխադրիչ ինքնաթիռներին արգելվեց Թուրքիայի օդային տարածքից օգտվել Հայաստան հասնելու համար, Մ. Նահանգները լուռ համակերպվեց Թուրքիայի անհաշտ վերաբերմունքին: Թուրքերի նման քաղաքականությունը հավասարազոր էր Առաջին աշխարհամարտի օրերին օսմանյան ղեկավարների սանձազերծած Ցեղասպանությունը շարունակելուն:

Թուրքիան միջազգայնորեն ճանաչված է որպես անօրեն ու հանցագործ երկիր, բայց նա հաջողությամբ կարողանում է հարեւանների դեմ իր չարակամ քաղաքականությունն առաջ տանել, որովհետեւ միշտ էլ ծառայել է աշխարհի մեծ տերություններին՝ լուծելու իրենց տարածաշրջանային հաշիվները: Եվրոպական շատ երկրներ առավել սկզբունքային քաղաքականություն են վարում Թուրքիայի հանդեպ: Այդ պատճառով էլ վերջինս չի կարողանում մուտք գործել Եվրամիություն: Մ. Նահանգները նրա թեկնածությունը պաշտպանում է երկու գլխավոր պատճառներով: Նախ՝ վարձահատույց լինելու Թուրքիային, որ Իսրայելի հետ համագործակցելով կարողանում է գերիշխանությունը պահպանել Միջին Արեւելքում, երկրորդ՝ Եվրամիության մեջ ունենալու մի անդամի, որը կկարողանա կանխել իր (Մ. Նահանգների) համաշխարհային գերիշխանությանը խանգարող որեւէ եվրոպական մարտահրավեր:

Հայաստանի հանդեպ կիրառած Թուրքիայի երկարաժամկետ շրջափակումը Մ. Նահանգների հետ նրա հարաբերությունների առանցքային կետերից է: Այդ պատճառով էլ, հայկական քարոզչական խմբավորումների աջակցությամբ Մ. Նահանգների վարչակարգը Թուրքիային փորձում է համոզել, որ շրջափակման վերացմամբ ավելի լավ արդյունքների կարելի է հասնել տարածաշրջանում:

Հայաստանի խորհրդարանն արդեն բավական ժամանակ է քննարկում է թուրքական շրջափակման վերացման առավելություններն ու թերությունները: Հայտնի է, որ շրջափակումը, եթե մի կողմից մղել է Հայաստանին ինքնաբավարարման, ապա մյուս կողմից Թուրքիային վնաս է հասցրել տնտեսական առումով: Այնպես որ, Թուրքիայի վրա ամերիկյան եւ եվրոպական ճնշումների աշխուժացման ներկա պայմաններում հայերը մտածում են, թե արդյոք շրջափակումը թաքնված օրհնություն չէ՞ Հայաստանի համար, թե արդյոք դրանից ավելի շատ չի՞ տուժում Թուրքիան ինքը:

Շրջափակման ամբողջ ընթացքում հայերը, սփյուռքում թե հայրենիքում, մեղադրել են Թուրքիային Հայաստանին տնտեսապես ճնշելու մեջ: Քարոզչական խմբավորումները, հատկապես Ամերիկայում եւ Եվրոպայում, պահանջել են վերացնել շրջափակումը:

Չնայած Հայաստանը կարծես պատրաստ չէ դրան, այնուամենայնիվ, հակառակվելը տրամաբանական չի թվում, հատկապես եթե առանց նախապայմանների տեղի ունենա: Մինչեւ այժմ թուրքերը շրջափակումը վերացնելու համար բավական խիստ նախապայմաններ են առաջ քաշել, ինչպես, օրինակ, Ղարաբաղի ազատագրված տարածքներից հայերի դուրս գալը, Ցեղասպանության ճանաչման պահանջներից հրաժարվելը եւ այլն:

Եթե Թուրքիան առանց նախապայմանների վերացնի շրջափակումը, հայերը բարոյական հաղթանակ տարած պիտի լինեն: Բայց ինչպես բոլոր բարոյական հաղթանակները, այս մեկն էլ կարող է այնքան էլ շահավետ չլինել: Դրա գործնական ազդեցությունը լինելու է հայկական ապրանքների արտահանման ավելացումը եւ ներկրված ապրանքների գների նվազումը: Հայաստանի կապը արտաքին աշխարհի հետ Իրանն ու Վրաստանն են: Եթե հաշվի առնենք Վրաստանի անկայունությունն ու Իրանում սպասվող խժդժությունները, շրջափակման վերացման հեռանկարը ողջունելի կարելի է համարել: Բայց Թուրքիան կարծես ավելի է օգտվելու դրանից, քան Հայաստանը, քանի որ զարկ է տալու տնտեսության զարգացմանն իր խեղճուկրակ արեւելյան շրջաններում: Հայաստանը թուրքական ապրանքներով եւ ծառայություններով լցվելու է: Թուրքիան լավ վերաբերմունքի համար արժանանալու է Ամերիկայի եւ Եվրոպայի դրվատանքին եւ դեպի Եվրամիություն ճանապարհն իր առաջ բացվելու է:

Մյուս կողմից, եթե հայ-ադրբեջանական հարաբերություններում առաջընթաց չարձանագրվի, Թուրքիան Ադրբեջանի համար ելք է ծառայելու, մինչ վերջինս շարունակելու է իր շրջափակումը Հայաստանի հանդեպ:

Մեկ ուրիշ առավելություն Թուրքիայի համար. Թուրքիան միշտ էլ փայփայել է պանթուրքական պետություն հիմնելու երազանքները: Շրջափակման վերացման դեպքում Հայաստանը ոչ միայն չի կարողանալու սանձել այդ կայսերական ձգտումները, այլեւ, որոշ առումով, նպաստելու է դրա՝ իրականացմանը: Մ. Նահանգները, իր կարճատես քաղաքականությամբ, պաշտպանում է Թուրքիայի այդ քաղաքականությունն այն հույսով, որ Կենտրոնական Ասիայում Թուրքիայի ազդեցության մեծացումը ինքնաբերաբար նվազեցնելու է Ռուսաստանի ազդեցությունն այդ տարածաշրջանում: Բայց իրաքյան դեպքերի ժամանակ թուրքերի դիրքորոշումը պետք է որոշակի դաս պարունակեր խելամիտ ամերիկացիների համար: Թուրքիայի ազդեցության մեծացումն ինքնաբերաբար չեզոքացնելու է նաեւ մյուս հավակնորդի՝ Իրանի ազդեցությունը տարածաշրջանում: Այսպիսով, տնտեսական, քաղաքական եւ ռազմական առումներով Հայաստանն է տուժելու:

Իհարկե, այս փոփոխությունները չեն կատարվելու մի օրում: Բայց պետք է հաշվի առնվեն շրջափակման վերացման դեպքում պատրաստ լինելու համար:

Դժբախտաբար, Հայաստանն այնքան հզոր չէ, որ խուսափի վերացման հետ կապված անցանկալի հետեւանքներից:

Խելացի քայլը պիտի լինի՝ շարժվել հոսանքի ուղղությամբ:

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր», 3 սեպտեմբերի, 2003 թ.

Պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանն Արգենտինայում

Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանի հայոց պատմության կրթական ամբիոնի տնօրեն, մերձավորարեւելյան պատմության մասնագետ, պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանն օգոստոսի 17-ից 21-ը Բուենոս Այրեսում է գտնվել, որտեղ Հայկական կենտրոնի եւ «Հայաստան» հիմնադրամի նախաձեռնությամբ մի շարք դասախոսություններ է կարդացել, տեղեկացնում է այդ առթիվ ստացված հաղորդագրությունը:

«Ասբալ» համալսարանում 200-ից ավելի ուսանողների, դասախոսական կազմի եւ համայնքի ներկայացուցիչների առաջ նա խոսել է Հայոց ցեղասպանության մասին, հիմնվելով գլխավորապես իր նորագույն՝ «Հետ նայելով շարժվել առաջ: Հայոց ցեղասպանությանն ընդառաջ» գրքի վրա:

Նույն թեմային, ինչպես նաեւ Ամերիկայի դիրքորոշմանն ու քաղաքականությանը եւ հայ-թուրքական երկխոսությանն է անդրադարձել օգոստոսի 18-ի իր մամուլի ասուլիսի ժամանակ:

Հաջորդ օրը ելույթ է ունեցել Արգենտինայի Սենատի մարդու իրավունքների հանձնախմբի առաջ: Այցելել է «Արմենիա» փողոցում գտնվող սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճար, հայ կաթոլիկների եկեղեցի, Ցեղասպանության հուշակոթող, «Սարդարապատ» եւ «Արմենիա» թերթերի խմբագրություններ եւ Հայկական մշակութային կենտրոն: Հանդիպումներ է ունեցել արքեպիսկոպոս Քիսակ Մուրադյանի, արտգործնախարարության մարդու իրավունքների բաժնի տնօրեն դեսպան Հորացիո Բասաբեյի եւ նույն գերատեսչության Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի բաժնի ներկայացուցիչ Օսկար Մուլեսկուինի եւ այլ բարձրաստիճան անձնավորությունների հետ: Հյուրընկալվել է Արգենտինայում ՀՀ դեսպան Արա Այվազյանի եւ նրա տիկնոջ կողմից:

Այցի հագեցած ծրագիրը, կազմված Նելիդա Բուլղուրջյանի եւ դոկտ. Խուան Կառլոս Թուֆենկչյանի կողմից, մեծ խանդավառություն է առաջացրել համայնքում:

Հ. Օ.

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Բուշը ՄԱԿ-ին խորհուրդ է մոռանալ հին վեճերը...

... եւ 87 միլիարդ է խնդրում Կոնգրեսից

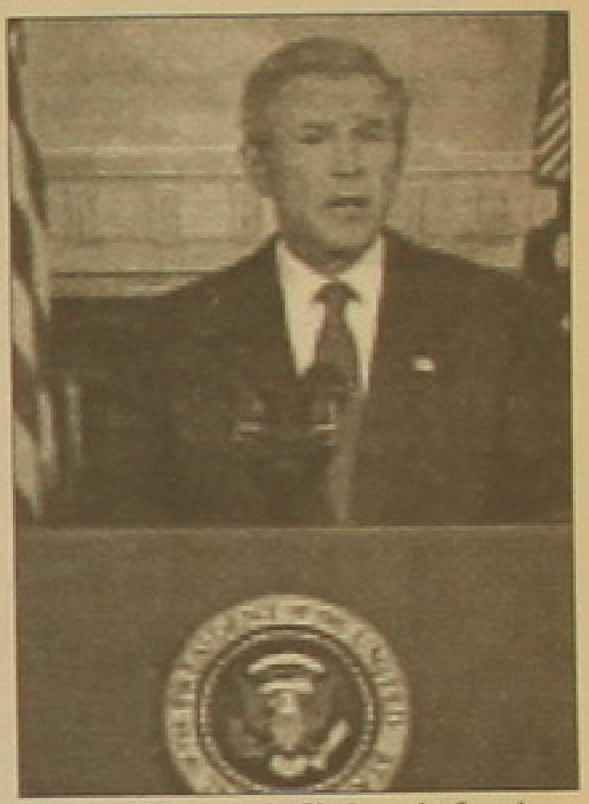

Վաշինգտոնում Սպիտակ տանը ելույթ ունենալով, ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը ՄԱԿ-ին կոչ է արել մոռանալ անցած վեճերը եւ Իրաքում ավելի մեծ դեր ստանձնել, մասնավորապես՝ զորքեր ուղարկելով:

«ՄԱԿ-ի անդամներն այժմ առիթ ունեն ավելի մեծ պատասխանատվություն ստանձնելու, որպեսզի Իրաքը դառնա ազատ եւ ժողովրդավարական երկիր», մասնավորապես ասել է նա: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ Բուշն ակնարկել է Սադդամ Հուսեյնին տապալելու հարցում ՄԱԿ-ի անդամ երկրների միջեւ եղած տարաձայնությունները, ընդգծելով, որ դրանք պետք է հաղթահարվեն «հանուն ներկա պարտավորությունների կատարման»:

Ռուսաստանը, Գերմանիան եւ Ֆրանսիան մշտապես դեմ են եղել Իրաքի վրա անգլո-ամերիկյան հարձակմանը: Բուշն իր վերջին ելույթում փորձել է արդարացնել Իրաքի պատերազմը, պնդելով, թե «ամենաարագներից եւ մարդկայիններից մեկն էր ռազմարշավների պատմության մեջ»:

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին ներկայացրած բանաձեւի նոր նախագծով ԱՄՆ-ը պատրաստակամություն է հայտնում Իրաքում իշխանությունը ՄԱԿ-ի հետ կիսել վերջինիս օգնության դիմաց: Մասնավորապես ենթադրվում է, որ Իրաքում կտեղաբաշխվեն բազմազգ ուժեր՝ ԱՄՆ ղեկավարությամբ: Բացի դրանից, Անվտանգության խորհուրդը պետք է Իրաքի անցումային կառավարությունից պահանջի ընդունել նոր սահմանադրություն եւ անցկացնել ազատ ընտրություններ:

Բուշի խոսքերով, Իրաքն այժմ հակաահաբեկչական պայքարի գլխավոր ճակատն է: Ըստ այդմ ԱՄՆ ռազմավարությունն ունի 3 նպատակ՝ ոչնչացնել ահաբեկիչներին, ապահովել մյուս երկրների օժանդակությունը եւ իրաքցիներին օգնել կազմակերպելու իրենց պաշտպանությունն ու ապագան:

Իրաքում տեղաբաշխված ամերիկացի շուրջ 130 հազար զինվորների վրա հաճախակի ձեռնարկվող հարձակումների նպատակը, ըստ Բուշի, այն է, որ ամերիկացիներն Իրաքից հեռանան «աշխատանքը չավարտած»:

Միաժամանակ Ֆրանսպրեսը եւ Ասոշիեյթեդ պրեսը հաղորդում են, որ իր կիրակնօրյա ելույթում Ջորջ Բուշը Կոնգրեսից խնդրել է 87 մլրդ դոլար հատկացնել «Իրաքի եւ Աֆղանստանի կայունացման ու վերակառուցման նպատակով»: Բուշի խոսքերով, նախատեսվում է Իրաք մտցնել եւս մեկ բազմազգ դիվիզիա՝ ի լրումն արդեն այնտեղ գտնվող երկու դիվիզիաների: «Այսօր մենք թշնամու դեմ կռվում ենք Իրաքում եւ Աֆղանստանում, որպեսզի նրան կրկին չտեսնենք մեր փողոցներում, մեր քաղաքներում», ընդգծել է Ջորջ Բուշը:

«Ալ Ղաիդան» վերստին սպառնում է

Արաբական «Ալ Արաբիա» արբանյակային հեռուստաալիքով հեռարձակվել է «Ալ Ղաիդա» միջազգային ահաբեկչական կազմակերպության ներկայացուցիչ Աբու Աբդ ալ Ռահման ալ Նաջդիի ելույթի ձայնագրությունը: Իր ելույթում Նաջդին մասնավորապես հայտարարում է, որ նոր ահաբեկչություններ են լինելու ԱՄՆ-ում եւ այլ երկրներում: Նրա խոսքերով, այդ նոր ձեռնարկումներն «Ամերիկային կստիպեն մոռանալ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունները»:

Ալ Նաջդին մահմեդականներին հավաստիացնում է, թե «Ալ Ղաիդայի» անդամների թիվը կրկնապատկվել է: «Մահապարտների առաջիկա գործողությունները կապացուցեն մեր խոսքերը», ընդգծել է նա:

Իր ելույթում ալ Նաջդին կտրականապես հերքել է այն մեղադրանքները, թե օգոստոսի 29-ին Իրաքի Նաջաֆ քաղաքում կազմակերպված խոշոր ահաբեկչությունն «Ալ Ղաիդայի» գործն է: Այդ օրը մզկիթի մոտ տեղի ունեցած պայթյունից զոհվել է 80 մարդ, այդ թվում շիաների հոգեւոր առաջնորդ, այաթոլլահ Մոհամմեդ Բաքր ալ Հաքիմը: Ալ Նաջդիի խոսքերով, այդ ահաբեկչությունը կազմակերպել են ԱՄՆ-ը եւ Իսրայելը, վախենալով, որ Իրանի հետ ալ Հաքիմի սերտ կապերը կուժեղացնեն իրանցիների ազդեցությունն Իրաքում: «Բացի դրանից, ամերիկացիներն այդ ձեւով փորձում են խորացնել շիա եւ սուննի մահմեդականների հակամարտությունները», նշել է ալ Նաջդին:

Սեպտեմբերի 3-ով թվագրված ձայնագրության մեջ նաեւ հաղորդվում է, որ «Ալ Ղաիդայի» ղեկավար Ուսամա բեն Լադենը եւ Թալիբան շարժման հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Օմարը ողջ են եւ Աֆղանստանում շարունակվում են հակաամերիկյան գործողությունները:

Արաֆաթն ընդունել է Մահմուդ Աբբասի հրաժարականը

Նոր թեկնածուն դեռ համաձայնություն չի տվել

«Ֆաթահ» շարժման կենտրոնական կոմիտեն Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթի նախաձեռնությամբ կիրակի երեկոյան անցկացված նիստում ինքնավարության վարչապետի պաշտոնի համար առաջարկել է Պաղեստինի խորհրդարանի նախագահ Ահմեդ Կուրեիի թեկնածությունը:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ «Ֆաթահի» կենտկոմի բոլոր անդամները համաձայնել են նոր թեկնածությանը: Ինքը՝ Կուրեին, դեռ վերջնական համաձայնություն չի տվել: Նա «Ֆաթահի» ակտիվիստ է դրա ստեղծման պահից: Իսրայելի հետ հաշտության բանակցություններում նա պաղեստինյան պատվիրակության համակարգողն էր:

Պաղեստինյան ինքնավարության վարչապետ Մահմուդ Աբբասը շաբաթ հետմիջօրեին հրաժարականի դիմում էր տվել: Նույն օրվա երեկոյան նախագահ Արաֆաթն ընդունել էր հրաժարականը, այդ մասին հայտնելով Օրենսդիր խորհրդի պատգամավորներին: Դա հայտնի դարձավ «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերության հաղորդումներից:

Այդուհանդերձ, Արաֆաթն Աբբասին խնդրել է վարչապետի պարտականությունները կատարել մինչեւ նոր վարչապետի նշանակումը: Այդ մասին հայտարարել է Արաֆաթի խորհրդական Նաբիլ Աբու Ռուդեյնան: Վերջինս «Ալ Ջազիրային» տված հարցազրույցում հայտնել է, որ Արաֆաթն Աբբասի կառավարությանը խնդրել է առնվազն երկու շաբաթ մնալ որպես անցումային կառավարություն:

Պաղեստինյան ինքնավարության օրենսդրության համաձայն, Աբբասի հրաժարականն ուժի մեջ է մտնում դրա ընդունումից 48 ժամ անց, այսինքն երկուշաբթի երեկոյան: Դրանից հետո երկու շաբաթվա ընթացքում Արաֆաթը պարտավոր է օրենսդիր խորհրդի հետ համատեղ նշանակել նոր վարչապետ, որը 5 շաբաթ հետո պետք է խորհրդարանին ներկայացնի իր նախարարներին:

Պ. Ռ.

Մշակույթ

Երաժշտությունն է իր կյանքը

Սեպտեմբերի 8-ը աշխարհահռչակ դիրիժոր Օհան Դուրյանի ծննդյան օրն էր: Մեծանուն մաեստրոն, սեփական անձի եւ գործունեության հանդեպ խստապահանջ, բծախնդիր վերաբերմունքի, աննկարագրելի աշխատասիրության շնորհիվ, անընդհատ ու շարունակաբար ստեղծագործական վերելքի մեջ է: Իր տաղանդն ու անսահման երաժշտական կարողությունները այսօր ավելի քան հզորացել են բացառիկ մեծ փորձառությամբ:

Ամեն մի վայրկյան մաեստրոն երաժշտության մեջ է, երաժշտության հետ է իր հոգու եւ մարմնի ամեն մի մասնիկ, երաժշտությունն է իր կյանքը, եւ իր կյանքի ուղին անաղարտ, հախուռն, խորաթափանց ու հոգեցունց երաժշտություն է:

Իր արվեստի, իր տաղանդի ուժով է հաջողվում մաեստրոյին դիմակայել իրեն պատճառված դառնություններին ու խարդավանքներին:

Օհան Դուրյանը մեր մեծագույն ժամանակակիցն է, ապրում է մեր մեջ, հայրենիքի վաղվա խոր մտահոգություններով, փակուղում հայտնված մեր մշակույթի համար ցավ-տառապանքով:

Օհան Դուրյանի արվեստն այսօր օտարների համար է, ոչ՝ Հայաստանի ու հայ ժողովրդի: Այսօր մենք զրկված ենք նրա արվեստը վայելելուց, իսկ երաժշտության մեր նահապետը անիրավորեն զրկված է իր հայրենիքին ծառայելու հաճույքից:

Սա ապացույցը չէ՞ այն բանի, որ մեր պետությունը հիվանդ է, տկար, կառավարությունը փոքրոգի, իսկ հասարակությունը մեղկ ու անզոր:

Անիրավորեն լուծարել ցմահ աշխատանքային պայմանագիրը, պրոֆեսիոնալ աննկարագրելի վնաս հասցնել իր ազգին ու հայրենիքին

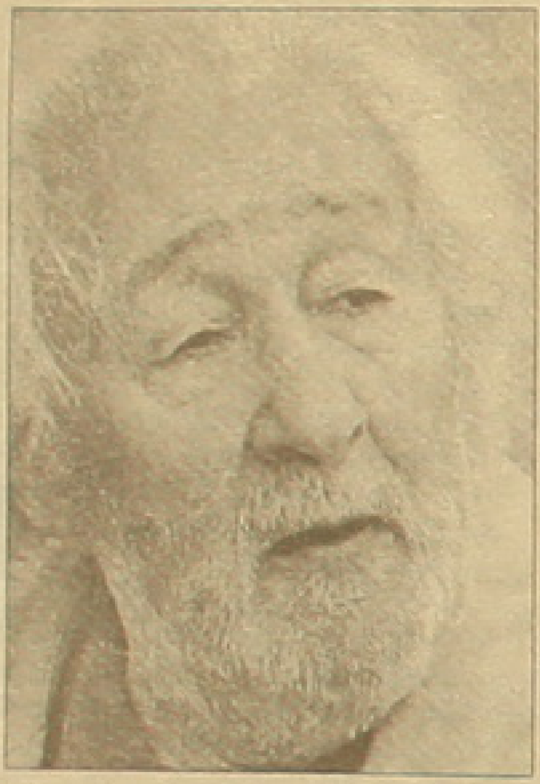

միայն փառք ու պատիվ բերող արվեստագետին՝ այս ամենը անվանելով սերնդափոխություն, 80-անց տարիքում դրդել, իր իսկ խոսքով «պանդխտության», քրիստոնեության պետական տոնակատարություններին ընդգրկել ում ասես, բացի Օհան Դուրյանից, այս ամենը, մեղմ ասած, պատիվ չեն բերում ոչ մի պետության ու կառավարության: Այս մասշտաբի արվեստագետը, որպես բողոքի արտահայտություն, հետ է վերադարձնում կառավարական պարգեւները, եւ ոչ մի արձագանք: Մաեստրոյի 80-ամյակը նշվում է Մոսկվայում, իսկ հայրենի կառավարությունը շնորհավորելու շնորհքն անգամ չունեցավ:

Ահա թե ինչպես ենք պետականորեն կյանքի օրոք գնահատում մեր մեծերին, քանզի ժողովրդի մեծագույն սիրուն ու ակնածանքին, երաժշտասեր հասարակության պաշտամունքին վաղուց է արժանացած Օհան Դուրյանը:

Իր հասցեին, պարզ է՝ ովքեր սովոր են ասել, թե Օհան Դուրյանը «յոլա գնալ» չի կարողանում (այլ բան ասել հնարավոր չէ): Այո, ինչո՞ւ պետք է նա «յոլա գնա» միջակ, անորակ, խարդախների հետ, նա պարզապես չի համակերպվում ցածր չափանիշների հետ, դրա համար էլ կա եւ մնում է Օհան Դուրյան անունը, որ արժանապատվության, բարոյականության եւ պրոֆեսիոնալիզմի խորհրդանիշ է:

Պատահական չէ, որ համասարած համակերպվողների մեջ տուժում է համարձակը, ուղղամիտը, համասարած միջակության մեջ տաղանդավորը: Ահա թե ինչու այս անողոք ու բիրտ ժամանակներում առավելապես խոցեցին ու տուժեցրին սիրելի Օհան Դուրյանին:

ՎԱՀԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ-2003

Վենետիկում գլխավոր մրցանակը շնորհվեց Զվյագինցեւի ֆիլմին

Ռուսաստանցի սկսնակ կինոբեմադրիչ Անդրեյ Զվյագինցեւի «Վերադարձ» ֆիլմն արժանացել է Վենետիկի կինոփառատոնի գլխավոր մրցանակին՝ «Ոսկե առյուծին»: Ֆիլմը մրցանակ է ստացել նաեւ լավագույն նորամուտի համար:

Վերջին անգամ Վենետիկում ռուսներից գլխավոր մրցանակին արժանացել էր Նիկիտա Միխալկովը 1991 թ. («Ուրգա»): Իսկ 1962 թ. «Ոսկե առյուծ» էր ստացել Անդրեյ Տարկովսկու «Իվանի մանկությունը» ֆիլմը:

Զվյագինցեւի ֆիլմը հակամարտ հարաբերությունների ներքին եւ արտաքին կողմերի զարմանալի հետազոտություն է եւ պատմում է իրենց հորը կորցրած երկու տղաների հասունացման եւ կյանքի հեղաբեկումների մասին:

Կինոբեմադրիչը լրագրողներին հայտարարել է, որ ֆիլմը ցուցադրվելու է Ֆրանսիայում, Իտալիայում, Հոլանդիայում, Մեծ Բրիտանիայում: Սպասվում է պայմանագրի ստորագրում հոլիվուդյան Columbia Pictures-ի հետ:

Լավագույն բեմադրության համար մրցանակ է ստացել ճապոնացի Տակեշի Կիտանոն («Զատոյչի»): Լավագույն դերասան է ճանաչվել Շոն Փենը, լավագույն դերասանուհի՝ Կատյա Ռիմանը:

Պ. Ռ.

ՍԻԱՄԱՆԹՈ-125

Սիամանթոն Թիֆլիսի թատերական միջավայրում

Սկսած 19-րդ դարի 80-ական թվականներից աշխուժացել են արեւելահայ եւ արեւմտահայ գրականության եւ արվեստի գործիչների փոխադարձ հանդիպումներն ու գնահատությունները: Դրանք երկկողմանիորեն նպաստել են գրական-քննադատական մտքի հասունացմանը, թատրոնի, երաժշտության, կերպարվեստի զարգացման հարցերի ուսումնասիրության ընդլայնմանը:

1910-ական թթ. Անդրկովկաս եկած արեւմտահայ գրողներից մի առանձին հետաքրքրություն է ներկայացրել հայոց վերքի, վշտի, միաժամանակ վերածննդի երգիչ-բանաստեղծ Սիամանթոն (Ատոմ Յարճանյան): Նրա Թիֆլիս գալը զուգադիպել է Հայոց գրողների ընկերության գործունեության երկրորդ տարեշրջանի բացմանը: Առաջին միջոցառումը նվիրված է եղել արեւմտահայ գրականությանը, որի մասին խոսել է գրական-մշակութային գործիչ Գասպար Իփեկյանը (դերասան եւ ռեժիսոր Արմեն Արմենյանի եղբայրը):

1913-ի նոյեմբերի 7-ի այդ միջոցառմանը հակիրճ խոսքով ընկերության նիստը բացել է դրա նախագահ Հովհաննես Թումանյանը: Արեւելահայ եւ արեւմտահայ գրողների ու գրական կապերն ամրապնդող նրա ելույթում, խոսքը մասնավորեցնելով օրվա պատվավոր հյուրին, ասել է. «Առանձին ուզում եմ հիշատակել, որ տաճկահայ գրականությանը նվիրված էս երեկոյին ներկա է տաճկահայ գրականության ամենաինքնատիպ, տաղանդավոր ներկայացուցիչներից մինը՝ մեր ազգային վշտի ու կորովի ուժեղ երգիչը, Ատոմ-Յարճյան-Սիամանթոն, որին հայտնում ենք մեր սերն ու հարգանքը» (Հ. Թումանյան, ԵԼԺ, հ. 7, 1995, էջ 108):

Սիամանթոյի պատվին ուրիշ միջոցառումներ էլ են կազմակերպվել Թիֆլիսում: Դրանցից մեկում սիրված բանաստեղծի գործերից կարդացել է մի քանի ամիս առաջ Թիֆլիս հրավիրված դերասան Վահրամ Փափազյանը: «Մշակի» խմբագիր Համբարձում Առաքելյանը, գնահատելով նրա առաջին դերակատարումը Աբեղայի («Հին աստվածներ») դերում, գրել է. «Ահա ձեզ մի նոր ուժ եւս, մեր հարգելի տկն Սիրանույշի շնորհիվ Պոլսից հրավիրված դերասան Վահրամ Փափազյանը» (Մշակ, թ. 133):

Թիֆլիսի թատերական գործիչներից Սիամանթոյի հետ ծանոթություն է ունեցել նաեւ պոլսահայ դերասանուհի Սիրանույշը: Եթե ոչ վաղուց, հավաստի է, որ նրանք տեսնվել են Սիամանթոյի Թիֆլիսում գտնված օրերին: Նոյեմբերի 20-ից հետո Սիրանույշը Սիամանթոյի (թերեւս նաեւ Վ. Փափազյանի) հետ հյուր են եղել կոմպոզիտոր Արմեն Տիգրանյանի տանը: Պատկառելի հյուրերի համար Տիգրանյանը նվագել է հատվածներ «Անուշ» օպերայից:

Սիրանույշը նոյեմբերի 25-ին Աշխեն Տիգրանյանին գրած մի փոքրիկ նամակով նրանց ներկայացման է հրավիրել. «Ազնվափայլ տիկին, այսօր, եթե ցանկություն ունեք պարոն Տիգրանյանի հետ միասին հայոց թատրոն գալու, ես կուղարկեմ ձեզ քոնթրմարկներ, երբ որ ստանամ: Իսկ եթե մինչեւ ժամը 7-ը չբերեն, ես Ձեզ իմաց կտամ, եւ մենք բոլորս միասին կգնանք լոժ եւ կեսին...: (Գրականության եւ արվեստի թանգարան, Ա. Տիգրանյանի ֆոնդ, թ. 436):

Թվում է, թե «բոլորս միասին կգնանք» ասելով Սիրանույշը նկատի է ունեցել նաեւ Սիամանթոյին: Իսկ այդ օրը Զուբալովի անվան ժողովրդական տանը ներկայացվել է Սենկեւիչի «Յո՞ երթաս» բեմականացումը Վ. Փափազյանի մասնակցությամբ:

Փափազյանի եւ Սիամանթոյի հանդիպման հավաստի հետքերը տանում են Վենետիկ: Փափազյանն իր «Հետադարձ հայացքի» առաջին հատորում նշել է, որ Սիամանթոյի հետ ծանոթացել է 1914-ի ամռանը Վենետիկում, Սիպիլի միջոցով: Այդ հանդիպումից քառասուն տարի անց նա տվել է Սիամանթոյի հետեւյալ դիմանկ եւ խտացված բնութագիրը. «Սիպիլին ընկերանում էր սափրված դեմքով, փոքր աչքերով, հուսահատ ու թախծոտ մի կերպարանք, թեեւ խնամքով ու վայելուչ հագնված, բայց ավելի շատ հուսալքումի մարմնացում, քան կենդանի արարած: Հարցական ակնարկս գուշակեց Սիպիլը եւ ծանոթացրեց այդ մարդու հետ, խորհրդապաշտ բանաստեղծ Սիամանթոն էր: Երբեք գրողն իր գրածի հայելին չի եղել այնպես, ինչպես նա, ում վրա որ կանգ էր առնում նրա տարտամ, ցուրտ հայացքը, հուսահատությունը չոքում էր նրա վրա, ձայնը գալիս էր կարծես հեռվից, ինչ-որ խոնավ նկուղից, անողոք, անուշ, անարեւ, եւ երբ ձեռքը մեկնեց ինձ թվաց, թե մրսում եմ»:

Թե ինչքան են տեւել Սիամանթոյի եւ Փափազյանի հանդիպումները, ստույգ հայտնի չէ: Բայց պահպանվել է նրանց մի լուսանկարը միասին, ամբողջ հասակով, Վենետիկում, աղավնիներ կերակրելիս: Ուրեմն, նրանց հանդիպումները պատահական բնույթ չեն կրել:

ԲԱԽՏԻԱՐ ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍՆԵՐՈՒՄ

Մտքի եւ երեւակայության անսովոր դրսեւորումներ

Հասարակության եւ արվեստի միջեւ հետզհետե առաջացող անջրպետն է թերեւս պատճառը, որ դրդում է որոշ հասարակական կազմակերպությունների՝ արվեստը դուրս հանելու իրենց հատուկ տարածքներից (պատկերասրահ-թանգարաններ) եւ դարձնել առավել մատչելի հանրությանը: Այս նպատակն է հետապնդում «Արվեստն աշխարհին» կազմակերպությունը, որ հայտնի շատ արվեստագետների հետ փորձում է արվեստը դուրս հանել հասարակական վայրեր: Այս միտումն արդիական արվեստի նկատմամբ հատկապես, այն հիմնավորմամբ է, թե հասարակության յուրաքանչյուր անդամ անհատականություն է, եւ արվեստը ստեղծված է նրանց բոլորի համար, ուստի չպետք է դարձնել կոմերցիոն:

Համանման նպատակի է ծառայում Զոն Կիրակոսյանի անվան դպրոցում չորս հայ երիտասարդ արվեստագետների ցուցահանդեսի կազմակերպումը: Ծրագրի գեղարվեստական ղեկավարն է Ադելինա Քուբերյան ֆոն Ֆյուրստենբերգը: Ծրագիրը կազմել է World ՄԱԿ-ի ընկերակցային հասարակական կազմակերպությունը՝ Զարգացման եւ համագործակցության շվեյցարական գործակալության օժանդակությամբ:

Դպրոցական սրահում ներկայացված աշխատանքներն իբրեւ ինքնօրինակ ստեղծագործական դրսեւորումներ, խիստ անհատական ընկալում են ենթադրում: Այս պարագայում արվեստի որեւէ ուղղության մասին դժվար է խոսել: Դրանք ազատ մտքի խիստ անկաշկանդ արտահայտություններ են: Իրենք ստեղծագործողները, խնդիրներ ունեն, դրանց լուծման կամ ներկայացման սուբյեկտիվ ձեւերը՝ անպարտադրանք, անսեթեւեթ:

Նարեկ Ավետիսյան, Մհեր Ազատյան, Վարսենիկ Խաթլամաջյան, Կարինե Մնացականյան: Նրանց աշխատանքների ցուցադրությունը բացվեց օգոստոսի 31-ին, ցանկացողները կարող են այցելել Զ. Կիրակոսյանի անվան դպրոց եւ կարծիք կազմել նորօրյա գեղարվեստական պատկերային մտածողության մասին: Իսկ մինչ այդ, իմ զրուցակիցների խոսքերից իրենց աշխատանքների մասին հատվածներ:

Վարսենիկ Խաթլամաջյան- «Աշխատանքները չունեն սյուժե, դիզայնին մոտ գործեր են (պատուհանին վարագույր հիշեցնող կտորներ՝ վրան փունջիկներ, կողքին լամպեր հիշեցնող լուսանկարներ), էսթետիկական խնդիրներ եմ լուծում, ինքներդ պետք է հասկանաք, պետք է շատ ուշադիր նայեք. եղեք ազատ ընկալումների մեջ»:

Կարինե Մնացականյան- «Աշխատանքներիս մեջ օգտագործված է գովազդային նյութը, որ երբեմն պարտադրվում, թելադրվում է մեզ: Իմ գործերը հումորով ռեակցիա է՝ եղած ստանդարտներին»:

Նարեկ Ավետիսյան - «Սա համակարգչային արվեստ է, մաթեմատիկայի ոլորտին պատկանող. կոչվում է ֆրակտալ արվեստ: 18 տարի առաջ ԱՄՆ-ում ստեղծվեց ֆրակտալ երկրաչափության տեսակ, որ ապացուցում է, որ գոյություն ունի 5-րդ չափողություն, այսինքն՝ մակերեսի մեջ բացվում են նոր մակերեսներ առանց հեռապատկերի կրկնության: Ֆրակտալ տեսությունը կանոնավորեց քաոսի տեսությունը: Ակամա գիտությունը մոտեցավ արվեստին եւ հակառակը: Սակայն արվեստը չի կարող ծնվել զուտ դեղատոմսերից եւ օրենքներից:

Այս ուղղությունը նախեւառաջ տալիս է պատկերի վիզուալ ընկալման հնարավորություն եւ համընկնում գեղեցկության չափանիշներին: Եվ, քանի որ անվերջության հետ կապված իդեա է եւ գույների ներդաշնակությանը հասնելու մղումներ կան այստեղ, կարծում եմ՝ այս առումներով մոտ է հոգեւոր ընկալմանը»:

Մհեր Ազարյան- «Աշխատանքը վերնագրված է «Որտեղ հաց, այնտեղ կաց»: Որեւէ ժողովուրդ չունի այս իմաստով նման արտահայտություն: Մենք չենք կրում պետականության գաղափար, պետք է համապատասխան անոթը գտնենք: Իմ ֆիլմում անոթը պետությունն է, ջուրը՝ ժողովուրդը: Պետք է ավելի սիրենք այս հողը, երկիրը, տարածքը: Մեզ պակասում է կոլեկտիվ եսի գիտակցությունը, որը հայտնվում է միայն միտինգների ժամանակ: Իսկ դրանցից դուրս մենք անվերջ ցանկապատներ ենք սարքում, մասնավոր սեփականություն դիզում: Այս իրականությունը սպանում է մարդու»:

Մհերի կոլաժային աշխատանքը ցորենի հասուն հասկերի, մրրկացող ժողովրդի ու երկնքի համադրություն-հակասություն է, ֆիլմը մի անոթի մասին է պատմում, որի պարունակությունն այլեւս չի հերիքում լցվող ջրին...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

Հայաստան-Հունաստան՝ 0-1 (0-1)

Երեւան, «Հանրապետական» մարզադաշտ, 11 հազար հանդիսական:

Մրցավար՝ Ռենե Տեմինկ (Հոլանդիա):

Հայաստան- Ռոման Բերեզովսկի, Եղիշե Մելիքյան, Խոսե Բիլիբիո, Մարիան Զեչիու, Հարություն Վարդանյան, Ռոմիկ Խաչատրյան, Արթուր Պետրոսյան, Արթուր Ոսկանյան (Արա Հակոբյան, 88), Ալբերտ Սարգսյան, Արտավազդ Քարամյան, Արման Քարամյան (Անդրեյ Մովսիսյան, 63):

Հունաստան- Անտոնիոս Նիկոպոլիդիս, Գեորգիոս Սեյտարիդիս, Պանագիոտիս Ֆիսաս, Պարասկեւաս Անցաս, Տրայանոս Դելաս, Անգելոս Բասինաս, Միխալիս Կապսիս, Զիսիս Վրիզաս, Անգելոս Խարիստեաս (Թեմիստոկլիս Նիկոլաիդիս, 46), Գեորգիոս Կարագունիս (Թեոդորոս Զագորակիս, 83), Ստիլիանոս Յանակոպուլոս (Գեորգիոս Գեորգիադիս, 65):

Գոլը խփեց Վրիզասը (36):

Զգուշացվեցին Խաչատրյանը (9), Անցասը (17), Յանակոպուլոսը (32), Վարդանյանը (47), Զեչիուն (52), Վրիզասը (83):

Դժգույն խաղի տխուր արդյունքը

Հանդիպումը չափազանց մեծ նշանակություն ուներ հույների համար, որոնք հաղթանակի դեպքում հիանալի հնարավորություն էին ստանում պայքարելու եզրափակիչի ուղեգրի համար: Թվում էր, թե այս հանգամանքը պետք է հոգեբանական առումով որոշակի խնդիրներ առաջադրեր հյուրերին, որոնք պետք է զգույշ լինեին սեփական դարպասի պաշտպանության հարցում: Իսկ ահա ՀՀ հավաքականը, որն այլեւս կորցնելու ոչինչ չուներ, պետք է որ համարձակորեն գործեր՝ ձգտելով սեփական հարկի տակ հասնելու ռեւանշի Հունաստանում կրած պարտության դիմաց: Սակայն խաղը ցույց տվեց, որ մեր ֆուտբոլիստների մեծ մասը հանդիպմանը ներկայացել էր ֆունկցիոնալ ոչ բավարար վիճակում: Այստեղից էլ այն բազում սխալները, որ թույլ էին տալիս նրանք պարզ իրադրություններում: Ալբերտ Սարգսյանը, որ նախորդ հանդիպումներում աչքի էր ընկել իր ագրեսիվ խաղով, այս անգամ ողջ խաղի ընթացքում պասսիվ էր, չկարողացավ դրսեւորել իր ունակությունները: Իր հնարավորություններից ցածր հանդես եկավ նաեւ Ռոմիկ Խաչատրյանը: Արթուր Պետրոսյանի գործողություններում էլ հոգնածություն էր զգացվում, թեեւ պետք է խոստովանել, որ հույների դարպասին ստեղծած գոլային երկու վտանգավոր պահերն էլ հենց նրա վարպետության արդյունք էին: Սակայն, ցավոք, Պետրոսյանի եզրային սուր ճեղքումներից ու ճշգրիտ փոխանցումներից հետո Արման Քարամյանը չկարողացավ գրավել դարպասը: Նշված երկու պահերից բացի, հավաքականն այլ սպառնալից պահեր չստեղծեց:

Իսկ ահա հյուրերը բավական գրագետ գործելով դաշտի յուրաքանչյուր հատվածում, ճշգրիտ փոխանցումներով հարվածի էին դուրս բերում առջեւի գծի խաղացողներին: Եվ եթե չլիներ Ռոման Բերեզովսկու հուսալի խաղը, ապա ՀՀ հավաքականը թերեւս խոշոր հաշվով պարտվեր: Ռոմանը մի քանի դրվագում պարզապես հիանալի ռեակցիա ցուցաբերեց հետ մղելով Վրիզասի, Նիկոլաիդիսի, Յանակոպուլոսի վտանգավոր հարվածները: Սակայն նա էլ անզոր էր թիմին փրկել գոլից, երբ 36-րդ րոպեին ձախ թեւից բարձրից փոխանցում ստանալով, հսկողությունից դուրս մնացած Վրիզասը մոտ տարածությունից գրավեց դարպասը:

Ընտրական այս մրցափուլում թերեւս սա մեր հավաքականի ամենադժգույն ելույթն էր: Եթե նախորդ հանդիպումներում թիմը պարտվելով, գոնե լավ խաղ էր ցուցադրել, ապա այս անգամ խաղի որակը չգոհացրեց ֆուտբոլասերներին:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում հյուրերի գլխավոր մարզիչ Օտտո Ռեհագելը բնականաբար գոհ էր իր թիմի ելույթից, նշելով, որ իրենց համար կարեւորը հաղթանակն էր:

ՀՀ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկիցան նշեց, որ կարող էին հաղթել, եթե օգտագործեին գոլային երկու հարմար պահերը: Թիմը լավ չխաղաց, շատ սխալներ թույլ տվեց, ֆիզիկապես էլ զիջեց մրցակցին: Իսկ ահա հույները հիանալի օգտագործեցին պաշտպանությունում թույլ տված սխալը եւ հասան հաջողության:

Ֆրանսիայի հավաքականը գործնականում նվաճեց ուղեգիրը

Շաբաթ օրը կայացած ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի հանդիպումներից առավել մեծ հետաքրքրություն էին ներկայացնում Իտալիա-Ուելս եւ Իսլանդիա-Գերմանիա մրցախաղերը: Իտալացիները սեփական հարկի տակ պարզապես ջախջախեցին Ուելսի հավաքականին (4-0): Հատկապես աչքի ընկավ Ֆիլիպո Ինձագին՝ խփելով 3 գնդակ: Հաղթանակի շնորհիվ իտալացիները շրջանցեցին Ուելսի ֆուտբոլիստներին: Իսլանդիայի հավաքականը սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի ավարտելով հանդիպումը գերմանացիների հետ, պահպանեց առաջատարի իր դիրքը: Սակայն 5-րդ խմբում հաղթելու լավ հնարավորություններ են պահպանում գերմանացիները, որոնք հյուրընկալելու են շոտլանդացիներին ու իսլանդացիներին:

Կարելի է վստահորեն նշել, որ Պորտուգալիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիրը գործնականում նվաճեցին ֆրանսիացիները: Նրանք 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեցին՝ համոզիչ առավելության հասնելով Կիպրոսի ընտրանու նկատմամբ: Հյուրընկալվելիս կամային հաղթանակներ տոնեցին Անգլիայի եւ Չեխիայի ընտրանիները: Ընտրական 6-րդ խմբում ուկրաինացիները ոչ-ոքի խաղալով Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականի հետ, զգալիորեն բարդացրին նույնիսկ 2-րդ տեղը գրավելու խնդիրը: Իսկ ռուսների համար իսլանդացիների հետ ոչ-ոքի արդյունքը դեռեւս 2-րդ տեղի որոշ հույսեր է թողնում:

Ահա կայացած հանդիպումների համառոտ վիճակագրությունը.

Ֆրանսիա-Կիպրոս՝ 5-0 (3-0)
Տրեզեգե (7, 81), Վիլտոր (20, 42), Անրի (60):
Սլովենիա-Իսրայել՝ 3-1 (2-0)
1-0՝ Շիլյակ (35), 2-0՝ Կնավս (37), 2-1՝ Ռեւիվո (69), 3-1՝ Չեխ (78):
Հեռացվեցին Նիմնին (87) եւ Բեն Խաիմը (90)՝ երկուսն էլ Իսրայել:
Բոսնիա-Նորվեգիա՝ 1-0 (0-0)
Բայրամովիչ (87):
Ռումինիա-Լյուքսեմբուրգ՝ 4-0 (3-0)
Մուտու (39), Պանցու (41), Գանեա (43), Բրատու (77):
Հոլանդիա-Ավստրիա՝ 3-1 (1-1)
1-0՝ վան դեր Վարտ (29), 1-1՝ Պոգատեց (32), 2-1՝ Կլյույվերտ (60), 3-1՝ Կոկու (62):
Բելառուս-Չեխիա՝ 1-3 (1-1)
1-0՝ Բուլիգա (14), 1-1՝ Նեդվեդ (37), 1-2՝ Բարոշ (54), 1-3՝ Շմիցեր (85):
Լատվիա-Լեհաստան՝ 0-2 (0-2)
Շիմկովյակ (36), Քլոս (39):
Շվեդիա-Սան Մարինո՝ 5-0 (1-0)
Յոնսոն (33), Յակոբսոն (49), Իբրահիմովիչ (56, 83՝ 11 մ), Կալստրյոմ (68՝ 11 մ):
Շոտլանդիա-Ֆարերներ՝ 3-1 (2-1)
1-0՝ Մական (8), 1-1՝ Յոնսոն (35), 2-1՝ Դիկով (45), 3-1՝ Մակֆադեն (73):
Հայաստան-Հունաստան՝ 0-1 (0-1)
Վրիզաս (36)
Ուկրաինա-Հս. Իռլանդիա՝ 0-0
Լիխտենշտեյն-Թուրքիա՝ 0-3 (0-2)
Սեթին (14), Բուրուկ (41), Շուքյուր (50):
Մակեդոնիա-Անգլիա՝ 1-2 (1-0)
1-0՝ Խրիստով (28), 1-1՝ Ռունի (52), 1-2՝ Բեքհեմ (63՝ 11 մ):
Բուլղարիա-Էստոնիա՝ 2-0 (1-0)
Մ. Պետրով (16), Բերբատով (66):
Անդորրա-Խորվաթիա՝ 0-3 (0-2)
Ն. Կովաչ (4), Շիմանիչ (16), Ռոսո (71):
Իտալիա-Ուելս՝ 4-0 (0-0)
Ինձագի (59, 63, 70), Դել Պիեռո (76՝ 11 մ):
Ադրբեջան-Ֆինլանդիա՝ 1-2 (0-0)
0-1՝ Տաինիո (52), 0-2՝ Նուրմելա (76), 1-2՝ Ֆ. Իզմայլով (89):
Վրաստան-Ալբանիա՝ 3-0 (3-0)
Արվելաձե (8, 42), Աշվետիա (17):
Իսլանդիա-Ռուսաստան՝ 1-1 (1-1)
1-0՝ Դաֆ (35), 1-1՝ Իգնաշեւիչ (42):

Մրցաշարային աղյուսակ

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆրանսիա	6	6	0	0	24-2	18
2. Սլովենիա	6	4	1	1	13-8	13
3. Իսրայել	6	2	2	2	7-6	8
4. Կիպրոս	7	2	1	4	7-16	7
5. Մալթա	7	0	0	7	3-22	0

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դանիա	6	4	1	1	12-6	13
2. Ռումինիա	7	4	1	2	19-7	13
3. Նորվեգիա	7	3	2	2	8-5	11
4. Բոսնիա	6	3	0	3	5-7	9
5. Լյուքսեմբուրգ	6	0	0	6	0-19	0

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չեխիա	6	5	1	0	17-2	16
2. Հոլանդիա	6	5	1	0	14-3	16
3. Ավստրիա	7	3	0	4	10-11	9
4. Բելառուս	7	1	0	6	3-18	3
5. Մոլդովա	6	1	0	5	3-13	3

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	6	4	2	0	17-2	14
2. Հունգարիա	6	3	2	1	13-4	11
3. Լեհաստան	6	3	1	2	9-4	10
4. Լատվիա	6	3	1	2	6-5	10
5. Սան Մարինո	8	0	0	8	0-30	0

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսլանդիա	7	4	1	2	11-6	13
2. Գերմանիա	6	3	3	0	8-3	12
3. Շոտլանդիա	6	3	2	1	10-6	11
4. Լիտվա	6	2	1	3	4-9	7
5. Ֆարերներ	7	0	1	6	6-15	1

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հունաստան	7	5	0	2	7-4	15
2. Իսպանիա	6	3	2	1	10-3	11
3. Ուկրաինա	7	2	4	1	10-8	10
4. Հայաստան	6	1	1	4	6-12	4
5. Հս. Իռլանդիա	6	0	3	3	0-6	3

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Թուրքիա	7	6	0	1	17-5	18
2. Անգլիա	6	5	1	0	12-5	16
3. Սլովակիա	6	2	0	4	8-8	6
4. Մակեդոնիա	7	1	2	4	10-13	5
5. Լիխտենշտեյն	6	0	1	5	2-18	1

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	6	4	2	0	10-3	14
2. Խորվաթիա	6	4	1	1	10-2	13
3. Բելգիա	6	3	1	2	7-8	10
4. Էստոնիա	7	2	2	3	4-4	8
5. Անդորրա	7	0	0	7	1-15	0

9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իտալիա	6	4	1	1	12-3	13
2. Ուելս	6	4	0	2	10-6	12
3. Ֆինլանդիա	7	3	0	4	8-9	9
4. Սերբիա	6	2	2	2	7-8	8
5. Ադրբեջան	7	1	1	5	5-16	4

10-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	6	3	3	0	12-7	12
2. Իռլանդիա	7	3	2	2	10-9	11
3. Ռուսաստան	6	2	2	2	12-10	8
4. Վրաստան	6	2	1	3	6-8	7
5. Ալբանիա	7	1	2	4	8-14	5

ՕՏԱՐ ԽԱՂԵՐ

Հույները 1 մլն դոլար էին առաջարկել խաղը գնելու համար

Ես կարող եմ հասկանալ, երբ գողանում են, բռնաբարում են, սպանում են, բայց չեմ կարող հասկանալ, երբ սեփական շահի համար հայրենիքն են վաճառում:

Արթուր Կոնան-Դոյլ

Հայաստան-Հունաստան հանդիպումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսին անսպասելիորեն ներկայացավ նաեւ ՀՖՖ նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանը եւ հետեւյալ հայտարարությունն արեց. «Նախ իմ անունից ներողություն եմ խնդրում ձեզանից եւ ֆուտբոլասերներից հավաքականի պարտության համար: Սակայն լրագրողներին խնդրում եմ խնայել հավաքականին, որը լավ ապագա ունի: Ուզում եմ տեղեկացնել, թե ինչ է կատարվել վերջին 15 օրվա ընթացքում: Նախ, բոլորդ հիշում եք, թե 2000 թ. կայացած Հայաստան-Ուկրաինա հանդիպումից հետո հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանն ինչպես մեղադրեց Ռոման Բերեզովսկուն իր խաղը մրցակցին «ծախելու» մեջ: Այդ մեղադրանքը հոգեբանական ծանր վիճակ ստեղծեց Բերեզովսկու համար, անդրադարձավ նրա արտասահմանյան ակումբ տեղափոխվելու գործընթացի վրա: Եվ ահա երկու շաբաթ առաջ մեր լեգեոներներից ոմանք ինձ տեղեկացրին, որ իրենց զանգահարում են եւ խոշոր գումարներ են առաջարկում հույներին խաղը հանձնելու դիմաց: Ի պատիվ ֆուտբոլիստների, նրանք ոչ միայն հրաժարվել են, այլեւ անմիջապես տեղեկացրել են այդ մասին ֆեդերացիայի ղեկավարությանը: Եվ ահա խաղից երկու օր առաջ ինձ զանգահարեց Երվանդ Սուքիասյանը եւ տեղեկացրեց, որ Հունաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահի հրահանգով է բանակցում եւ առաջարկում է հաղթանակի դիմաց 1 մլն դոլար: Մենք նախապես պայմանավորվեցինք, ապա մի քանի լրագրողների, ֆեդերացիայի ղեկավարության եւ գործկոմի անդամների ներկայությամբ կայացավ հաջորդ հեռախոսազրույցը Երվանդ Սուքիասյանի հետ: Ամբողջ խոսակցությունը ձայնագրվել է: Այդ մասին տեղյակ է պահվել նաեւ խաղի տեսուչ Թոմ Ռեստալը, որի հետ պայմանավորվել ենք մեր հետագա գործողությունների մասին: Նա Հայաստանում կմնա մինչեւ սեպտեմբերի 8-ը՝ գործի մանրամասները հետաքննելու:

Ինչ խոսք, ստեղծված լարված իրավիճակն իր կնիքը թողեց ֆուտբոլիստների գործողություններում: Ուզում եմ մեկ անգամ եւս ընդգծել մեր ֆուտբոլիստների ազնվությունը, որոնք չգայթակղվեցին առաջարկով: Մոտակա օրերին այս հարցի կապակցությամբ մամուլի ասուլիս կհրավիրվի, որտեղ կտրվեն բոլոր հուզող հարցերի պատասխանները»:

Դարպասները մնացին անառիկ

Հայաստանի եւ Հունաստանի երիտասարդական հավաքականները մրցեցին Գյումրիում: Դա հավաքականի նոր գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկայի նորամուտն էր: Մեր երիտասարդ ֆուտբոլիստները, ի տարբերություն իրենց ավագ խաղընկերների, աչքի ընկան բավական սուր գրոհներով եւ մի քանի անգամ լրջորեն սպառնացին մրցակցի դարպասին: Սակայն երիտասարդները չկարողացան օգտագործել գոլային պահերը: Ճիշտ է, մեր պաշտպաններն էլ իրենց բարձրության վրա էին եւ դարպասը պահեցին անառիկ: Այսպիսով, հաշիվն այդպես էլ չբացվեց:

Ընտրական 6-րդ խմբում հանդես եկող ուկրաինացիները սեփական դաշտում 1-0 հաշվով պարտության մատնեցին հյուսիսիռլանդացիներին:

Մրցաշարային աղյուսակ

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	6	4	1	1	12-2	13
2. Հունաստան	7	3	3	1	10-6	12
3. Ուկրաինա	7	2	5	0	8-3	11
4. Հայաստան	6	1	2	3	4-12	5
5. Հս. Իռլանդ.	6	0	1	5	4-15	1

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Բաքվում հայտնված հայերը ձերբակալվում են

Գողության կամ լրտեսության մեղադրանքով...

Ինչպես նշել էինք մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում («Ազգ», 5 սեպտեմբերի, 2003), անցած շաբաթ Բաքվում ձերբակալվել էր հայազգի Էռնեստ Մարտիրոսյանը՝ իր բնակարաններ կողոպտելու համար:

Ադրբեջանական «Զերկալո» թերթից երեկ տեղեկացանք, որ մի քանի ամիս առաջ Բաքվում ձերբակալված հայազգի Լեւ Փաշայի Ասրիյանը՝ իր կեղծ փաստաթղթեր ներկայացնելու, զենք կրելու եւ Ադրբեջանի սահմանը առանց թույլտվության անցնելու համար դատապարտվել է 7 տարվա ազատազրկման: Որքան էլ ձերբակալվածը փորձել է ապացուցել, որ ինքը Բաքու է ժամանել իր հին ծանոթներից մեկի հետ առեւտրական գործարք կնքելու համար, Ադրբեջանի անվտանգության նախարարության ներկայացուցիչները հաշվի չեն առել ու միաբերան պնդել են, թե նրա ցուցմունքները սուտ են եւ նա չի ունեցել այլ նպատակ, բացի հայկական հատուկ ծառայությունների ցուցումները կատարելուց:

Հաղորդագրության մեջ նշվում են անարդարությունից բողոքող Ասրիյանի խոսքերը հետեւյալ մեկնաբանությամբ. «Ինչ վերաբերում է անարդարությանը, ապա հիշեցնենք, որ Հայաստանի անվտանգության մարմինները Բաքվի հայերին օգտագործում էին ահաբեկչական գործողություններ իրականացնելու համար: Գաղտնիք չէ, որ վերջիններս լավ ծանոթ են քաղաքին ու մեզանից վատ չեն խոսում մեր լեզվով»:

Ըստ նշված տվյալների, Ասրիյանը ծնվել է 1963 թվականին Լեռնային Ղարաբաղի Ագդարի շրջանում: Ադրբեջանից փախել է 1988 թվականին, վերջին անգամ հայտնվել 2003-ի հունվարին:

Ադրբեջանի անվտանգության նախարարությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, քաղաքացիներին հորդորելով զգոն լինել եւ Բաքվում «ծաղկուն բիզնեսով» զբաղվելու ցանկություն ունեցող բոլոր ասիրյանների մասին տեղեկություն ունենալու դեպքում անմիջապես հայտնել իրավապահ մարմիններին:

Ռ. Պ.

Ադրբեջանի նախագահի թեկնածուները կռվել են ուղիղ եթերում

ԲԱՔՈՒ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախագահի թեկնածուների հեռուստաբանավեճը ադրբեջանական պետական հեռուստատեսության շաբաթօրյա ուղիղ եթերում ընդհատվել է սանձազերծված սկանդալի պատճառով, հաղորդում է «Պրես-Ցենտր.ռու»-ն: Հաղորդման ավարտին Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատից նախագահի թեկնածու Ալի Քերիմլիի ներկայացուցիչ Ֆուադ Մուստաֆաեւը «Մուսավաթ» կուսակցությունից թեկնածու, կրկնահանցագործ Հաֆիզ Հաջիեւին՝ «Զուկ» մականունով, անվանել է «անպատիվ մարդ»: Մինչ այդ Հաֆիզ Հաջիեւը մի քանի անգամ նախագահի թեկնածու Ալի Քերիմլիին իր հեռուստաելույթների ժամանակ անվանել էր «արվամոլ»: Ի պատասխան Մուստաֆաեւի ասածին՝ Հաջիեւը նրան կոչել է «լակոտ», իսկ ժողովրդական ճակատի ներկայացուցիչը Հաջիեւի վրա է նետել ջրով լի բաժակը: Դրանից հետո Հաջիեւը, տեղից ելնելով, ուղղվել է դեպի Մուստաֆաեւը: Սկսվել է ծեծկռտուք եւ հաղորդավարը ընդհատել է եթերը: Հաղորդումից հետո հայտնի է դարձել, որ «Զուկը» ծեծել է Մուստաֆաեւին, իսկ ազգային անկախության կուսակցությունից նախագահի թեկնածուի ներկայացուցիչ Ֆուադ Աղաեւին՝ ջարդել քիթը:

«Տրուդ» թերթի «ալիեւյան կանխատեսումները»

ՄՈՍԿՎԱ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսական «Տրուդ» թերթը հրապարակել է մի հոդված «Ալիեւը՞, թե՞ Ալիեւը» վերնագրով, որում ասված է՝ «Եթե ամերիկյան բժշկությունը քաղաքական տեխնոլոգիաների հետ մեկտեղ հրաշք գործի, ապա Հեյդար Ալիեւը կրկին նախագահ կդառնա Ադրբեջանում, սահմանելով եզակի ռեկորդ՝ նախագահական աթոռը գրավելով առանց դուրս գալու հիվանդասենյակից: Իսկ եթե նման հրաշք չպատահի, ապա Ղուրանի վրա նախագահական պալատում երդում կտա նրա որդին, որը նույնպես քաղաքական հրաշք է»:

Բազմամարդ հանրահավաք Բաքվում

ԲԱՔՈՒ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոտ 25 հազար մարդ է մասնակցել երեկ երեկոյան Բաքվում ի պաշտպանություն Հեյդար Ալիեւին ընդդիմադիր Իսա Գամբարի անցկացրած հանրահավաքին: Ըստ «Ազատության», դա հոկտեմբերի 15-ի նախագահական ընտրությունների որեւէ թեկնածուին հասարակության աջակցության ամենամեծ ցուցադրությունն էր:

Սենսացիոն գիրք Ֆրանսիայում

ՓԱՐԻԶ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հանրահայտ լրագրող Գի Բիրենբոմը համարձակ փորձ է ձեռնարկել ֆրանսիական հասարակության եւ մամուլի ուշադրության կենտրոնում դնելու պետության բարձրագույն անձանց անձնական կյանքը: Ֆրանսիայում վաճառքի հանված նրա «Ինսայդերյան գործառնություններ» («Ներքին գործառնություններ») գիրքը այնպիսի սենսացիա է առաջացրել, որը կարող է ցնցել ընտրախավի հիմքերը:

Բիրենբոմը մի շարք համարձակ հայտարարություններ է արել Ֆրանսիայի ամենահայտնի քաղաքական գործիչների, այդ թվում նախկին նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի անձնական կյանքի մասին: Լրագրողը կոչ է անում «առավել թափանցելիության» քաղաքականության մեջ, օրինակ՝ հասարակական հատուկ վերահսկողության հաստատմամբ. բարձրագույն պետպաշտոնյաները չպետք է իրենց սեփական խնդիրները լուծեն հարկատուների հաշվին:

Ֆրանսիան մեկն է այն սակավաթիվ եվրոպական երկրներից, որտեղ օրենքը փաստորեն արգելում է տեղեկություններ հրապարակել քաղաքական գործիչների անձնական կյանքի մասին: Դրա հետեւանքով աշխատավարձերի չափի, քաղաքական համոզմունքների, առողջության, ընտանեկան կյանքի մասին ամեն տեսակ հրապարակումները կարող են դատական հետապնդման եւ խոշոր տուգանքների օբյեկտ դառնալ:

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԺԴՀ-ն շուտով կստեղծի մեծ հեռահարության բալիստիկ հրթիռ

Հարավկորեական «Չոսուն Իլբո» թերթը տեղեկացնում է, որ ԿԺԴՀ-ն մոտ է մեծ հեռահարության նոր բալիստիկ հրթիռի ստեղծմանը: Թերթի տվյալներով, նոր հրթիռի մշակումն ավարտվել է 2002 թ.: Հեռահարությունը 3-4 հազար կմ է. դա ավելին է, քան 1998 թ. Ճապոնիայի ուղղությամբ արձակված հրթիռինը:

Նոր հրթիռը կորեացիներին թույլ կտա մարտագլխիկ հասցնել մինչեւ ԱՄՆ խաղաղօվկիանոսյան Գուամ կղզի: Ինչպես հայտնի է, այնտեղ են Ասիա-խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջանի ԱՄՆ ռազմական վարչությունը եւ դրա ատոմային սուզանավերը:

Հարավային Կորեայի պաշտպանության նախարարությունը որեւէ ձեւով չի մեկնաբանել կորեական հիշյալ թերթի հրապարակումը: Զինվորական փորձագետներից շատերը ենթադրում են, թե նոր հրթիռը կարող է ցուցադրվել ԿԺԴՀ հիմնադրման 55-ամյակի առթիվ այսօր Փենյանում անցկացվող զորահանդեսի ժամանակ:

ԿԺԴՀ խորհրդարանը սեպտեմբերի 3-ին հաստատել է ԱՄՆ թշնամական քաղաքականությանն ի պատասխան Հյուսիսային Կորեայի «միջուկային զսպիչ զորությունն» ամրապնդելու երկրի ղեկավարության գիծը: ԿԺԴՀ ժողովրդական գերագույն ժողովը (խորհրդարանը) «արդարացի» է որակել երկրի ԱԳՆ այն հայտարարությունը, ըստ որի ԿԺԴՀ-ն շահագրգռված չէ իր միջուկային ծրագրին առնչվող հետագա բանակցություններով:

Պեկինում անցյալ ամիս սկսված բազմակողմ բանակցություններն ընդհատվեցին հյուսիսկորեացիների մեղքով, որոնք չեն ուզում շարունակել դրանք: Որպես նախապայման, ԿԺԴՀ-ն ԱՄՆ-ից պահանջում է ստորագրել չհարձակվելու պայմանագիր, հաստատել երկկողմ դիվանագիտական հարաբերություններ եւ տնտեսական օգնություն ցույց տալ հյուսիսկորեացիներին: Միայն դրանից հետո վերջիններս պատրաստ կլինեն հրաժարվել միջուկային զենքի ստեղծումից:

Մինչդեռ ամերիկացիները ԿԺԴՀ-ից պահանջում են նախ հրաժարվել միջուկային զենքից եւ ապա քննարկել մնացյալ հարցերը:

ՄԱՄԼՈ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամավարկային տեղեկատու

Օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 4-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան աճել է 2 մլրդ 323 մլն դրամով եւ սեպտեմբերի 4-ին կազմել 107 մլրդ 204 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվները (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) նվազել են 249 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվներն աճել են 1 մլրդ 842 մլն դրամով:

Օգոստոսի 22-31-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածն աճել է 9 մլն դրամով եւ օգոստոսի 31-ին կազմել 207 մլրդ 409 մլն դրամ (ընդգրկված են 20 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել է 1 մլրդ 989 մլն դրամով եւ կազմել 84 մլրդ 968 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդներն աճել են 808 մլն դրամով եւ կազմել 23 մլրդ 269 մլն դրամ: Ժամկետային, խնայողական եւ արտարժութային ավանդներն աճել են 1 մլրդ 189 մլն դրամով եւ կազմել 99 մլրդ 172 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդներն աճել են 348 մլն դրամով եւ կազմել 86 մլրդ 405 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 40 մլրդ 260 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել են 1 մլրդ 490 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 46 մլրդ 144 մլն դրամ (աճը՝ 1 մլրդ 837 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 4-ն ընկած ժամանակահատվածում մարվել է 500 մլն դրամի 45-շաբաթյա ՊՊ՝ 15.2798 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Նշված ժամանակահատվածում ԿԲ-ն ներգրավել է 1 մլրդ 820 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 5 տոկոս տոկոսադրույքով եւ մարել 800 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 5 տոկոս տոկոսադրույքով:

Արտարժույթի շուկա

Օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 4-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամն արժեզրկվել է 0.04 տոկոսով՝ 581.21 դրամից հասնելով 581.43 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 40,391 հազ ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 581.09 դրամ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 09.09.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	580.98	575.20	586.80
EUR	1	եվրո	643.20	639.30	647.10
RUR	1	ռուս. ռուբլի	18.92	17.80	20.10

UNIBANK

Годовые процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD, EURO	
			До 10.000	От 10.001 до 100,000
30 дней	в конце срока	6	4	4,5
"Победа" 180 дней	в конце срока		9	
"Культура" 90 дней	в конце срока	9		
31 - 90 дней	в конце срока	8,5	7	7,5
	ежемесячно	8	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
• 50.000 AMD
• 100 USD, EURO

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амирян 12, тел: 539870, 539871
факс: 533052, SWIFT: UNIJAM22

филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул. Абовяна 26, тел: (3741) 542430 542431, 542432

филиал "Комитас"
375001 г. Ереван, ул. Комитаса 15/2, тел: (3741) 261838 261858, 261868

филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меця 53, тел: (37451) 40872, 40873

филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанака 1, тел: (37441) 33055, 33051

ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մեր թերթում անվճար հայտարարություններ հրապարակելու ցանկություն ունեցողներին խնդրում ենք դրանք գրավոր ներկայացնել խմբագրության տնօրենությանը: Հասցեն՝ Հանրապետության 47

- Վաճառվում է Մ. Խորենացու 3-րդ նրբ., տուն 17, բնակելի 2 սենյակ, 33.2 քմ, օժանդակ կառույց՝ 32 քմ, առանց միջնորդի: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 63-88-93:
- Կգնեմ PETROF 115 մոդելի դաշնամուր: Հեռ.՝ 533051:
- Տրվում է վարձով 2 սենյականոց շեն նորոգված եւ կահավորված բնակարան Կոմիտաս թաղամասում: Վարձը՝ 180 դոլար: Հեռ.՝ 23-35-04:
- Վաճառվում է հողատարածք (հարմար է արտադրության համար) 1200 քմ, հասցեն՝ Նորագավիթ, 4-րդ փ. 30 տուն: Տուն 4 սեն., 1 հարկում, լողավազանով, ծառերով, ավտոտնակով: 54-21-94, 8-98 (էդիկ)

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 8. 9. 2003 Գինը՝ 100 դրամ